

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Názory mladých dospělých na ženy-matky, se třemi a více dětmi

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Karolína Dvořáková**
Osobní číslo: **H22454**
Studijní program: **B0288A250002 Humanitní studia**
Specializace: **Humanitní studia – Specializace v pedagogických vědách**
Téma práce: **Názory mladých dospělých na ženy-matky, se třemi a více dětmi**
Zadávající katedra: **Katedra věd o výchově**

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se zabývá názory mladých dospělých na ženy-matky, se třemi a více dětmi. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část bakalářské práce se věnuje vymezení a popsání základních pojmů, jako je rodina, funkce rodiny a typologii rodiny, a také mladí dospělí. Cílem praktické části je zjistit, jaký mají nyní mladí dospělí názor na matky, s třemi a více dětmi, a co jejich názory ovlivňuje. Kvantitativní výzkum bude proveden skrze dotazník vlastní konstrukce.

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a uztahová síť 3.*, rozš. a přeprac. vyd. Studijní texty, sv. 3. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-19-9.

KIMPLOVÁ, Tereza; NĚMCOVÁ, Leona a SVOBODA, Jan. *Psychologie rodiny*. Psyché. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-3064-1.

MOŽNÝ, Ivo. *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1.

MOŽNÝ, Ivo. *Sociologie rodiny*. Vyd. 2., upr. *Základy sociologie*, sv. 8. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-86429-05-9.

SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Mgr. Ilona Ďatko, Ph.D.**
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **30. března 2024**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. března 2025**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.
děkan

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D.
vedoucí katedry

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá názory mladých dospělých na ženy-matky, se třemi a více dětmi. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část bakalářské práce se věnuje vymezení a popsání základních pojmů, jako je rodina, funkce rodiny a typologii rodiny, a také mladí dospělí. Cílem praktické části je zjistit, jaký mají nyní mladí dospělí názor na matky, s třemi a více dětmi, a co jejich názory ovlivňuje. Kvantitativní výzkum bude proveden skrze dotazník vlastní konstrukce.

KLÍČOVÁ SLOVA

mladí dospělí, matky, děti, názory, vliv

TITLE

Young adults' opinions on women-mothers with three or more children

ANNOTATION

The bachelor's thesis focused on the opinions of young adults on women-mothers with three or more children. The thesis is divided into a theoretical and a practical part. The theoretical part of the bachelor's thesis is devoted to defining and describing basic concepts such as family, family functions and family typology, as well as young adults. The aim of the practical part is to find out what young adults currently think of mothers with three or more children, and what influences their opinions have. Quantitative research will be collected by using a specific designed questionnaire which I create by my own.

KEYWORDS

young adults, mothers, children, opinions, influence

Prohlašuji:

Práci s názvem *Názory mladých dospělých na ženy-matky, se třemi a více dětmi* jsem vypracoval(a) samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil(a), jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 3. 2025

Karolína Dvořáková v. r.

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce PhDr. Mgr. Iloně Ďatko, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení, ochotu a spolupráci při zpracování bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří se podíleli na mém výzkumu. A v neposlední řadě bych ráda poděkovala své rodině za psychickou podporu.

Obsah

SEZNAM TABULEK.....	9
SEZNAM GRAFŮ.....	10
ÚVOD.....	11
TEORETICKÁ ČÁST	12
1. Rodina	12
1.1 Funkce rodiny	13
1.2 Typologie rodiny.....	15
2. Rodičovství	17
2.1 Otcovská a mateřská role	18
2.2 Mateřství.....	19
3. Faktory ovlivňující pohled na rodičovství	19
3.1 Rodinné prostředí	20
3.2 Pohlaví	20
3.3 Vzdělání	20
3.4 Ekonomická situace.....	21
3.5 Kariéra	21
4. Vývojové období mladé dospělosti	21
PRAKTICKÁ ČÁST	24
5. Metodologie výzkumu	24
5.1 Cíl výzkumu	24
5.2 Stanovení výzkumných otázek	24
5.3 Formulace hypotéz	25
5.4 Metoda sběru dat.....	25
5.5 Výzkumný vzorek	25
5.6 Realizace výzkumného šetření	26
6 Vyhodnocení a interpretace dat.....	26
6.1 Prezentace výsledků výzkumu	26
6.2 Verifikace hypotéz	45
6.3 Závěr výzkumu	51
Závěr.....	54
Seznam zdrojů	56

Přílohy.....	57
--------------	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Empirické četnosti H1	45
Tabulka 2 Teoretické četnosti H1.....	46
Tabulka 3 Testové kritérium H1	46
Tabulka 4 Empirické četnosti H2	47
Tabulka 5 Teoretické četnosti H2.....	47
Tabulka 6 Testové kritérium H2	47
Tabulka 7 Empirické četnosti H3	48
Tabulka 8 Teoretické četnosti H3.....	49
Tabulka 9 Testové kritérium H3	49
Tabulka 10 Empirické četnosti H4	50
Tabulka 11 Teoretické četnosti H4	50
Tabulka 12 Testové kritérium H4.....	50

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 Věk respondentů.....	27
Graf č. 2 Pohlaví respondentů.....	28
Graf č. 3 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů	29
Graf č. 4 Zastoupení studujících a pracujících	29
Graf č. 5 Zastoupení věřících a ateistů	30
Graf č. 6 Počet sourozenců.....	31
Graf č. 7 Počet dětí	32
Graf č. 8 Rozhodnutí matek mít tři a více dětí	33
Graf č. 9 Názor na matky s jedním nebo dvěma dětmi	34
Graf č. 10 Názor na matky se třemi a více dětmi.....	35
Graf č. 11 Výroky odrážející názor na matky se třemi a více dětmi	36
Graf č. 12 Osobní zkušenost	37
Graf č. 13 Předsudky vůči ženám se třemi a více dětmi	38
Graf č. 14 Finanční situace	39
Graf č. 15 Matky se třemi a více dětmi z úplných rodin	40
Graf č. 16 Matky samoživitelky se třemi a více dětmi	41
Graf č. 17 Vliv počtu dětí matky na názor respondenta	42
Graf č. 18 Utváření názorů na matky se třemi a více dětmi.....	45

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá názory současných mladých dospělých na matky se třemi a více dětmi. Toto téma jsem si vybrala z několika důvodů. Já sama pocházím z rodiny se čtyřmi sourozenci, a často jsem se setkávala s nejrůznějšími otázkami týkajícími se velikosti naší rodiny. Nejvíce otázek se týkalo mé matky a jejího rozhodnutí mít takový počet dětí. Tím dalším důvodem, proč jsem si zvolila toto téma, je pak klesající porodnost, určité množství žen (párů) v mém okolí totiž zůstává bezdětné a děti do budoucna ani neplánují.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. První část práce se věnuje vymezení základních pojmů rodina, druhy rodiny a funkce rodiny. Následující kapitola je věnována rodičovství a mateřství. V další kapitole se zaměřím na faktory, které ovlivňují názory mladých dospělých na matky. Za ty hlavní považuji vzdělání respondentů a rodinné zázemí, ze kterého pochází. Prostor bude také věnován stereotypům ve společnosti, s důrazem na genderové stereotypy. V závěru teoretické části jsem se rozhodla definovat vývojové období mladé dospělosti, což je období, ve kterém se nejčastěji ženy stávají matkami.

Obsahem druhé, praktické, části práce je výzkum zaměřený na názory mladých dospělých na matky se třemi a více dětmi. Kvantitativní výzkum bude realizován skrze dotazník vlastní konstrukce. Výzkumným vzorkem budou mladí dospělí, ve věku od 20 do 40 let. Ráda bych, aby respondenty byly lidé studující i pracující, lidé bezdětní i lidé, kteří už sami děti mají. Cílem výzkumu je zjistit, jaké názory na matky se třemi a více dětmi u dnešních mladých dospělých převládají. Zda jsou jejich názory ovlivněny jejich rodinným zázemím či zda mají odlišný názor na matky samoživitelky a matky z úplných rodin. Jak velký význam připisují finanční stabilitě rodiny a s jakými předsudky ohledně těchto matek se nejčastěji setkávají.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Rodina

Bakalářská práce se věnuje ženám, matkám se třemi a více dětmi, považuji za důležité na počátku práce definovat pojem rodina s ohledem na výzkumné otázky nacházející se v dotazníku. Každý z nás z nějaké rodiny pocházíme a většina z nás jednou svoji vlastní rodinu založí. Rodina je vnímána jako základní kámen, na kterém lze stavět svou budoucnost, je chápána jako zdroj bezpečí, jistoty a lásky. A i každá žena, která se rozhodne stát matkou, z nějaké rodiny pochází, proto si myslím, že je důležité věnovat tomuto tématu prostor.

Pojmu rodina se věnují nejrůznější vědní obory: psychologie, sociologie i právo. Co je to tedy rodina? Napříč literaturou najdeme nejrůznější definice, které vysvětlují daný pojem. Ty se mohou mírně lišit, povětšinou se ale více či méně shodují.

„Rodina je primárním kontextem lidské zkušenosti od kolébky až po hrob.“¹

„Rodina je skupina lidí se společnou historií, současnou realitou a budoucím očekáváním vzájemně propojených transakčních vztahů. Členové jsou často (ale ne nutně) vázáni hereditou, legálním manželskými svazky, adopcí nebo společným uspořádáním života v určitém úseku jejich životní cesty.“²

„Rodina usnadňuje lidem péči o děti a jejich výchovu. Kromě toho, že je rodina biologicky důležitá pro udržení lidstva, je také jednotkou společnosti. Reprodukují člověka jako organismus i jako bytost kulturní...rodina je prvním a dosti závazným modelem společnosti, s jakým se dítě setkává.“³

„Od starověku až do současnosti bylo provedeno mnoho pokusů o přesunutí rodičovské péče na jiné osoby, skupiny ba i na stát. Tyto pokusy se nikdy v širším měřítku neujaly. Model rodiny tvořené rodiči, jejich dětmi, případně prarodiči vykazuje v čase neobyčejnou stabilitu.“⁴

Možný to ve své knize *Sociologie rodiny* popisuje odlišným způsobem. Rodina se podle něj stále mění, není stejná jako byla za našich rodičů a prarodičů. V dnešní době přebírají nejrůznější instituce mnoho povinností rodiny. *„Tam, kde byla rodina kdysi nezastupitelná,*

¹ SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8. s. 9.

² SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8. s. 22.

³ MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Studijní texty, sv. 3. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-19-9. s. 10.

⁴ Tamtéž, s.10.

nastoupili specialisté a formální instituce. Škola převzala od rodiny vzdělávání dětí a masmédiu zrušila monopol rodiny na jejich socializaci k respektovaným hodnotám a správnému životnímu stylu. Lékaři, nemocnice a síť sociálních zařízení převzaly od rodiny péči o nemocné, staré a postižené. Rodině zůstal konsum, zábava a citové bezpečí, z čehož jen v tom posledním je ještě nenahraditelná.”⁵

Ve své další knize *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života* uvádí Možný, že k vývoji rodiny došlo nejenom díky zranění společenské organizace, ale i díky několika novým vynálezům. Nejvýznamnější změny sebou přinesl vynález antikoncepce na konci 20. století a její všeobecné rozšíření.⁶

„Rodina prochází neustálým vývojem a je odrazem vývoje společnosti. Jestliže se dá nyní něco tvrdit, tak že neexistuje žádná „tradiční“ rodina.”⁷

1.1 Funkce rodiny

„Rodina ve svém souhrnu zajišťuje velké množství činností – zabezpečuje své členy hmotně, pečuje o zdraví, výživu a kulturní návyky svých členů, vytváří specifické socializační a výchovné prostředí pro děti, předává jim kulturní dědictví, vštěpuje určité role i ve vztahu ke společnosti – je to především reprodukce obyvatelstva, a to jak reprodukce biologická, tak i kulturní.“⁸

Zdeněk Helus uvádí deset základních funkcí rodiny. Některé jsou vázané převážně jenom na určitý věk, ovlivňují však i další vývoj jedince. Další mají trvalou platnost, ale svoji podobu mění v závislosti na vývoji jedince a společně vytváří takovou podobu rodiny, kterou lze označit jako funkční.

1. Uspokojování základních potřeb dítěte

Důležité zejména v raném dětství. Do této funkce spadá uspokojování biopsychických potřeb dítěte, jako je zajištění dostatku jídla, pití, spánku, pohybu a hygieny. Rovněž jsou zde uspokojovány potřeby bezpečí, pravidelného životního rytmu či lásky. Díky tomu, že jsou tyto potřeby uspokojovány stále stejnými lidmi v rodině, kteří se dokáží do dítěte vcítit, jsou trpěliví

⁵ MOŽNÝ, Ivo. *Sociologie rodiny*. Vyd. 2., upr. Základy sociologie, sv. 8. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-86429-05-9. s. 20.

⁶ MOŽNÝ, Ivo. *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1. s. 21–22.

⁷ KIMPLOVÁ, Tereza; NĚMCOVÁ, Leona a SVOBODA, Jan. *Psychologie rodiny*. Online. Psyché. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-3064-1. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/psychologie-rodiny-12105/>. [cit. 2025-02-20]. s. 13.

⁸ KRAUS, Blahoslav a POLÁČKOVÁ, Věra. *Člověk – prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2. s. 79.

a šetrní, dochází k tomu, že si dítě na své blízké okolí přivykne a cítí se v něm doma. S tímto okolím chce mít dítě co nejvíce společného, chce se v něm projevovat, a to vše přináší nové pozitivní zážitky a zkušenosti. Nastávají tak ideální podmínky pro potencionální rozvoj. Tam, kde se lidé v okolí dítěte střídají, jsou nervózní a nemohou se do dítěte vcítit, se podmínky pro potencionální rozvoj dítěte objevují v menší míře.

2. Uspokojování organické přináležitosti dítěte

Dítě cítí potřebu domova, potřebu mít u sebe své rodiče. Do svých rodičů vkládá veškerou důvěru, odevzdává se do jejich péče a náručí. To vše vytváří základ životní jistoty a povědomí, že patří do spolehlivých a láskyplných mezilidských vztahů. Toto povědomí sebou nese impulz touhy integrovat se mezi lidi, projevovat se vůči nim a vyvíjet se do vztahů mezi lidmi. Pokud je toto uspokojování organické přináležitosti nějakým způsobem narušeno, vznikají těžko odbouratelné zárodky poruch a je brzděn osobnostní rozvoj dítěte.

3. Prostor pro aktivní projev, činnou realizaci a součinnost dítěte s druhými

V rodině vzniká a následně se dále rozvíjí důležitá životní osa, kterou lze charakterizovat prožitkem „já jsem a jedním“, „umím, dovedu a zvládám“. Na základě této osy dítě vnímá samo sebe jako aktéra, průvodce událostí, jako někoho, kdo je jednajícím a činným. Svým jednáním se sblíží s lidmi, a tím obohacuje svůj život, a také ten jejich.

4. Uvedení dítěte do vztahu k věcem v domácnosti

Ať už tak činí záměrně či nezáměrně, rodina vede dítě k tomu, aby předměty v domácnosti chápalo jako hodnoty, které mají pro členy domácnosti určitý význam. Mají se tedy podle určitých pravidel používat, chránit a udržovat v pořádku. Dítě dostává nemalé množství příležitostí pozorovat druhé, jak s předměty zacházejí, jak je kupují i jak o ně pečují. Vše má význam pro zdokonalování vztahu dítěte k hmotnému světu. V rámci rodiny se dítěti vyčleňují i jeho osobní věci, s nimiž má spjaté specifické radosti i úkoly. Tím vzniká další neméně důležitá životní osa – „já mám“.

5. Vymezování prvopočátečního prožitku sebe sama jako chlapce/dívky

Rodina určuje tento prožitek a vkládá do tohoto sebepojetí pohlavní/genderový obsah a smysl. Nápomocné jsou tu vzory matky a otce, stejně tak babičky a dědečka, případně i zkušenosti se sourozencem.

6. Bezprostředně působící vzory a příklady

Díky lásce k rodičům, vcit'ování se do nich, napodobování a přemýšlení nad jejich životy, se dítě učí druhého člověka chápat jako osobnost a samo po této roli touží. Získává tím příležitost učit se vcit'ovat se do druhého a chápat ho.

7. Zakládání a upevňování vědomí povinnosti, zodpovědnosti, ohleduplnosti a úcty jako něčeho samozřejmého

Dítě se v rodině učí, že tyto hodnoty patří k životu a jsou jeho neoddělitelnou součástí. Skrze přirozené, nenásilné zapojování do společných činností rodinného kolektivu, jako jsou činnosti herní, zájmové nebo rekreační, se dítě těmto hodnotám učí.

8. Příležitost vstupovat do mezigeneračních vztahů

Díky této možnosti může dítě poznat lidi různého věku, různého založení i různého postavení. Dítě nemá v rámci rodiny pouze vztah se svými rodiči, ale i s prarodiči, sourozenci, dalšími příbuznými a přáteli.

9. Zprostředkování představ o širším okolí, společnosti a světě

Skrze nejbližší rodinu, příbuzné a přátele získává dítě obrazy o světě profesí, nejrůznějších společenských problémech i pokušení, kterým je třeba odolávat. Rodina poskytuje dítěti spolehlivé a jisté zázemí, a díky tomu se dítě nebojí vstupovat do širšího světa.

10. Bezpečné útočiště

Rodina je dětem i dospělým prostředím, ve kterém se mohou svěřit. Od ostatních členů rodiny očekávají trpělivé a citlivé vyslechnutí, radu a pomoc. Toto bezpečné útočiště dává dítěti pocit zakotvení a je důležitým zdrojem životní rovnováhy. Význam této funkce narůstá se vstupem dítěte do školy a zesiluje se v období neúspěchu.⁹

1.2 Typologie rodiny

Existuje značné množství typologií rodin, různí autoři ve svých pracích uvádí různé definice, to vše proto, že se na danou problematiku naohlíží z různých úhlů pohledu.

Kraus ve své knize *Základy sociální pedagogiky* uvádí následující:

⁹ HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Online. 2., přepracované a doplněné vydání. Pedagogika. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-4674-6. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/socialni-psychologie-pro-pedagogy-2259/>. [cit. 2025-02-20]. s. 219–222.

Rodina tvořená rodiči (rodičem) a dětmi bývá nazývána rodinou **nukleární** (jadernou). Rodinu rozšířenou o blízké příbuzné, prarodiče, strýce, tety apod. označuje termínem rodina **rozšířená** (velká).

Rodina, v níž jedinec vyrůstá jako dítě, nazýváme rodinou **orientační**, rodinný svazek, který později samo zakládá, označujeme jako **prokreační**.

Z hlediska průběhu socializace má zásadní význam, do jaké míry se daří rodině vypořádat s funkcemi, které má plnit. Hovoříme proto o rodině **funkční** (všechny své funkce plní přiměřeně), **dysfunkční** (některé funkce nejsou plněny dostatečně, celkový život rodiny však není zásadně ohrožen) a **afunkční** (rodina nezvládá své základní funkce, je vnitřně rozkládána a zásadně je narušován i socializační vývoj dítěte).¹⁰

Na základě toho, jaký výchovný styl v rodině převládá, je možné rodiny rozdělit na **autokratickou**, kdy dochází k plnému podřízení vychovávaného, dále na **liberální**, v němž převažuje aktivita vychovávaného a **sociálně integrační**, kde jsou vychovatel a vychovávaný spolupracujícími. Další možné členění je podle převažujícího modelu rodiny a dominance rodiče, lze rozlišovat **patriarchální** – tedy dominance a silné řízení otcem nebo **matriarchální**, kde má hlavní úlohu v rodině matka. Rozlišovat můžeme rodinu **úplnou** (oba rodiče a dítě, děti), nebo **neúplnou**, v níž chybí jeden z rodičů, ale také rodinu **doplňenou** (např. nevlastním otcem, matkou, nevlastními sourozenci).¹¹

Sobotková ve své knize *Psychologie rodiny* definuje rodinu jako systém – soubor částí a vztahů mezi nimi. Na základě toho určuje následující typy rodin:

Uzavřený rodinný systém, kde se členové mohou cítit bezpečněji, ale časem se rodina stává rigidní a není schopna reagovat přiměřeně na změny a neumožňuje rozvoj svým členům. V tomto typu rodinného systému se snižuje schopnost snášet stres, rodina totiž nemá dostatečnou podpůrnou síť a je zranitelnější v krizích.

Otevřený rodinný systém je přizpůsobivější, je schopen přijímat nové zkušenosti a měnit vzorce, které již nejsou funkční a vhodné. Podpůrná síť je, díky výměně informací s okolím, dobrá a umožňuje vyrovnávat dočasné slabosti ve fungování rodiny.¹²

¹⁰ KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Online. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/zaklady-socialni-pedagogiky-3289/>. [cit. 2025-02-20]. s. 80.

¹¹ ČÁBALOVÁ, Dagmar. *Pedagogika*. Pedagogika. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-2993-0. s. 199

¹² SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8. s. 22–25.

2. Rodičovství

*„Přechod k rodičovství je nejvýznamnějším přechodem v rodinném cyklu, patrně i tím vůbec nejvýznamnějším přechodem v našem životě. To, že máme nebo bychom mohli toto rozhodnutí mít ve vlastních rukou, ho snad činí ještě těžším než naopak.“*¹³

Rodičovství je považováno za naprosto přirozené, možná i jasné vyústění manželství a je jeden z hlavních důvodů k jeho uzavření. Pro jedince může být zdrojem psychosociálního obohacení, ale i velkou životní zátěží. Rodičovská role napomáhá dalšímu osobnostnímu rozvoji jedince a hraje důležitou roli v identitě dospělého člověka.¹⁴

Mladí dospělí, bezdětní jedinci ve věku do 30 let, často nemají na rodičovství vyhraněné názory. Jejich názory na rodičovství mohou být v tomto období až protichůdné. Nemají totiž dost informací, aby věděli, jakým způsobem budou jejich životy ovlivněny příchodem potomka nebo je dokázali alespoň odhadnout. S rodičovskou rolí se zatím příliš neztotožňují, a proto nad ní ani příliš nepřemýšlejí. Většina z nich považuje za jisté, že jednou v budoucnu děti mít budou, ale zatím o tom nemají jasné představy. Vágnerová také uvádí, že *„současná generace mladých dospělých už je (děti) nepovažuje za nezbytnou podmínku naplnění života.“*¹⁵

Nicméně všeobecně přijímaný mýtus, že všichni normální lidé mají chtít děti a těšit se na ně, může působit na jednotlivce stresově. Mladí lidé mají i jiné potřeby, než je zakládání rodiny a uznávat mohou i jiné hodnoty. Na základě toho mohou usoudit, že z nich nebudou dobří rodiče, což většinou neplatí.¹⁶

Mladí dospělí mají sklon mít méně dětí v pozdějším věku. O mateřství mají romantické představy, což může vést k tomu, že nakonec nemají takový počet dětí, jaký si představovali. Ženy mají názory o rodičovství vyhraněnější než muži, jsou si většinou jisté, že děti mít chtějí. Názory mladých lidí na ideální počet dětí i dobu jejich narození se značně liší, představy o

¹³ MOŽNÝ, Ivo. *Sociologie rodiny*. Vyd. 2., upr. Základy sociologie, sv. 8. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-86429-05-9. s. 124

¹⁴ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 108–109.

¹⁵ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 113.

¹⁶ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 114.

rodičovství se více a více odlišují v závislosti na okolnostech, jako jsou např. vzdělání či ekonomická situace.¹⁷

2.1 Otcovská a mateřská role

Role obou rodičů a jejich postavení se významným způsobem liší. Rozdílný může být i jejich postoj k roli rodiče, prožívání této role i to, jak zvládají s tím spojenou zátěž a povinnosti.¹⁸

Role otce má v dnešní době větší variabilitu a není jednoznačně vymezena. Nedostává se jí takové prestiže, ale také nemá jasně stanovená práva a povinnosti. Společnost od muže, který se stal otcem, očekává méně než od ženy, která se stala matkou. A proto je vůči jeho chování i více tolerantnější. Otec si vztah k dítěti buduje pomaleji a postupně, to je způsobeno absencí hormonálně posilovaných změn. Muž se nestává otcem tím, že dítě zplodí, ale až tím, že je s dítětem v kontaktu a rozvíjí s ním vztah. Pro rozvoj otcovské role je velmi důležitý čas, který otec s dítětem stráví. Role otce je považována za druhotnou, a je také ovlivněna chováním partnerky-matky. Otec by ale měl být spolurodičem, tedy sdílet s partnerkou-matkou povinnosti spjaté s výchovou a péčí o dítě.¹⁹

Role matky s sebou nese jasně definované pole povinností a práv. I v současné době v naší dnešní společnosti převládá názor, ve kterém je role matky definována jako role pečovatelky o rodinu. Tato role je biologicky dána, pro ženu je tedy zcela samozřejmá a představuje její životní poslání. Od matky se očekává, že potlačí vlastní potřeby ve prospěch dítěte. Považuje se za samozřejmé, že žena bude v mateřství empatická a vřelá v péči o malé dítě, že odsune profesní kariéru a jiné způsoby seberealizace do pozadí. Role matky je teoreticky vysoce ceněna, ale v současné realitě představuje spíše znevýhodnění, obzvláště pokud jde o matku s více dětmi. Pro ženu je mateřství zdroj nových zážitků, osobního uspokojení, ale i velké zátěže. Aby byla role matky úspěšně zvládnuta, považuje se za nutné, aby byla alespoň po nějakou dobu kombinována s pozicí ženy v domácnosti. Zatímco role matky má jistou prestiž, role ženy v domácnosti naopak takové prestiže nedosahuje. Jedním z hlavních důvodů, proč tomu tak je,

¹⁷ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 114–115.

¹⁸ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 117.

¹⁹ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 118–119.

může být to, že výsledky práce jsou viditelné jen krátkou dobu. Proměna ženské role, k níž dochází s narozením dítěte, je značně náročnější než proměna mužské role.²⁰

2.2 Materství

Nastávající matka je spojena s dítětem již od jeho početí, veškeré změny, které s narozením dítěte přicházejí, prožívá intenzivněji než nastávající otec. Velice důležitým předělem ve vztahu k dítěti jsou první pohyby plodu a pod vlivem toho prožitku se vztah začíná měnit, a to obvykle v pozitivním směru.

Narození dítěte je pro většinu žen jeden z nejvýznamnějších zážitků života. Samotný porod je velmi vyčerpávající a stresová záležitost, ve které žena prožívá převážně negativní prožitky. Pocity žen po narození dítěte mohou být rozpolcené, mohou prožívat únavu tak velkou, že nemají zájem o nic, ale zároveň mohou pociťovat úlevu a pocit štěstí.

V **rozvoji mateřského chování** hraje významnou roli průběh poporodního období. Hormonální změny, které přineslo již těhotenství, ovlivňují reagování matky a jsou více rozvíjeny v kontaktu s dítětem. Takové období je považováno za citlivé a může být relativně dlouhé, v jeho průběhu se může míra citlivosti matky vůči dítěti zmenšovat, a díky tomu se vztah matky a dítěte začíná více stabilizovat. Senzitivita matky se rozvíjí skrze raný kontakt s dítětem. Ty ženy, které byly od dítěte po porodu odloučeny, se chovají méně dovedně. Některé ženy mohou pocit naplnění z materství prožívat až po delším čase.²¹

3. Faktory ovlivňující pohled na rodičovství

Následující kapitola se bude zabývat faktory, které mohou ve větší či menší míře ovlivňovat názory mladých lidí. Tedy i jejich pohled na matky, materství a rodičovství. Mezi nejdůležitější faktory, podle mého názoru, patří rodinné prostředí, přání dosáhnout co nejvyššího vzdělání, ekonomická situace a v neposlední řadě i pohlaví.

„Mladí lidé získali v posledních letech široké možnosti osobního rozvoje, uplatnění různých zájmů a využití volného času. Pro jejich rodinné a reprodukční chování se tím na jedné straně

²⁰ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 117–118.

²¹ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 120–128.

vytváří konkurenční prostředí s možností volby pořadí životních rozhodování, na druhé straně to přispívá k rozšíření nároků na životního partnera...dochází ke změně časování životních rozhodnutí.”²²

3.1 Rodinné prostředí

Potřeba založení rodiny je značně ovlivněna zkušenostmi z dětství. To, jak jedinec prožil své dětství, jak vnímal tíhu otcovské a mateřské role, ale i to, jak tuto roli zvládali jeho rodiče, ovlivňuje touhu jedince založit rodinu. Vlastní rodiče mohou působit jako pozitivní vzor, kdy je posilována ochota mít vlastní děti. Jedinec, díky pozitivní zkušenosti ví, jak by se měl jako rodič chovat a nebojí se neúspěchu. Na druhou stranu, pokud by byl rodičovský vzor hodnocen negativně, vedl by zpravidla k odmítavému postoji k rodičovství. Budování vlastní rodiny by v tomto případě mělo jakýsi korektivní vliv, kdy se dospělý jedinec pokusí vytvořit takovou rodinu, kterou ve svém dětství chtěl.²³

3.2 Pohlaví

Podle výzkumů vnímají narození dítěte jako jedinečnou životní zkušenost spíše ženy než muži. Ti v narození dítěte vidí naplnění svého života v mnohem menší míře.²⁴

Sociologové, manželští i rodinní poradci docházejí k názoru, že i navzdory rozšířenému přesvědčení dochází s příchodem dítěte v domácnosti ke zvýšení napětí a klesá spokojenost s manželstvím. Takové situace, ale nezasahují otce a matky stejně. Otcové se obvykle podstatně méně podílejí na základní péči o děti. Většinu této péče dětem poskytují matky, a to i tehdy jsou-li zaměstnané.²⁵

3.3 Vzdělání

Mladí lidé dnes věnují více energie a času tomu, aby získali vzdělání. V současné době mají na výběr široký repertoár různých školních zařízení, které nejsou jen státní, ale i soukromé a církevní. Zhruba polovina mladých lidí končí školu o dva až čtyři roky později než jejich rodiče. S tím souvisí i pozdější uvažování nad dalšími životními kroky, a to má bezprostřední dopad

²² FIALOVÁ, Ludmila. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Studie, sv. 24. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-85850-87-7. S. 135.

²³ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 110.

²⁴ FIALOVÁ, Ludmila. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Studie, sv. 24. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-85850-87-7. s. 25.

²⁵ RENZETTI, Claire M. a CURRAN, Daniel J. *Ženy, muži a společnost*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0525-2. s. 233–234.

na životní plány mladých lidí a na jejich postoje a názory. Pak u nich následuje období hledání zaměstnání a budování profesní pozice. Teprve potom uvažují o vlastní domácnosti nebo rodině.²⁶

3.4 Ekonomická situace

Mladí lidé považují ekonomickou samostatnost za jednu z nejdůležitějších okolností pro narození dítě, především zajištění určité materiální úrovně, a to až už jde o finanční nebo bytové podmínky. V této oblasti zároveň mladá generace příliš neočekává pomoc ani od rodičů, ani od společnosti a uvědomuje si, že hlavní zodpovědnost za svůj život i život svých dětí nese ona sama.²⁷

3.5 Kariéra

Mužská profesní kariéra není na případném otcovství tolik závislá. Hlavní tíha péče o dítě spočívá většinou na ženě, ta se většinou nemůže věnovat zaměstnání tolik jako muž. Žena, která chce budovat svou kariéru, potřebuje získat určité postavení předtím, než se jí narodí první dítě (pokud se pro ně rozhodne). Roli zde může hrát i neochota zaměstnavatelů přijímat ženy s malými dětmi.²⁸

4. Vývojové období mladé dospělosti

V rámci kapitoly definuji období „mladé dospělosti“, které chápe vývojová psychologie jako období mezi 20 a 40 rokem života jedince. Období mladé dospělosti je spjato se zakládáním vlastní rodiny, osamostatňováním se a individualizací, a proto se hodí ke zvolenému tématu.²⁹

Počátek dospělosti není v naší společnosti jednoznačně vymezen nějakým specifickým mezníkem či rituálem, který by tuto změnu potvrzoval. Jediným, alespoň přibližně takto

²⁶ FIALOVÁ, Ludmila. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Studie, sv. 24. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-85850-87-7. s. 37–40.

²⁷ FIALOVÁ, Ludmila. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Studie, sv. 24. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-85850-87-7. s. 82–83.

²⁸ Tamtéž, s. 83.

²⁹ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 9.

definovatelným, faktorem je dosažení právní dospělosti zletilosti. Ta není společností akceptována jako zásadní signál pro změnu statusu mladého člověka.³⁰

Tělesné změny nemají v tomto období příliš velký význam, na rozvoj osobnosti mají mnohem větší vliv sociokulturní podněty. V tomto období dochází k rozvoji v oblasti kognitivních kompetencí, ke stabilizaci emočního prožívání a ke změně v sebepojetí. Mladý dospělý přijímá nové role a nové vzorce chování, ujasňuje si svůj vztah k hodnotám a normám, taktéž se u něj dovršuje morální uvažování. Mladá dospělost je období, ve kterém by mělo dojít ke sladění individuality a socializace, a to může ovlivnit průběh života jedince. Ale je to také doba otevřených možností typická množstvím nových zážitků a získáváním spousty zkušeností. V rámci tohoto období můžeme naleznout hned několik důležitých životních mezníků, mezi které patří získávání stabilnější profesní pozice, uzavírání trvalých partnerských vztahů a zplození dítěte. Zároveň se dospělý člověk snaží vytvořit stabilní vztah, který by byl zdrojem citové jistoty a bezpečí, jenž by se později mohl stát základem rodiny. Významu tedy nabývá reprodukční složka sexuality, kde je sexuální akt brán jako prostředek k plození dětí. Dospělost je fází, ve které po sobě jedinec chce něco zanechat, mohou to být vlastní děti či výsledky práce.

31

V mladé dospělosti se také stabilizuje emoční prožívání a zlepšuje se schopnost emoční regulace. Emoční inteligence se projevuje ve schopnosti ovládat své emoce tak, aby nebyly pro jedince zátěží, díky této odolnosti zvládá jedinec zátěže dospělosti. K tomu přispívá například otevřený kontakt s různými lidmi či pokles emoční lability.³²

Fáze přechodu od adolescence k mladé dospělosti vyniká omezením trvalejších sociálních vazeb. Je to díky tomu, že mladí lidé mění bydliště, zaměstnání i partnery. Díky působení různých faktorů se ale život mladého dospělého postupně stabilizuje. Mladý dospělý si tak volí svůj životní styl, ten vyplývá hlavně z jeho zafixovaných hodnot a postojů. U mladého dospělého dochází k postupné transformaci nejvýznamnějších rolí, a to role profesní, partnerské a rodičovské. Dospělí prožívají svůj život v mnoha sociálních skupinách, v nichž získávají různé role. Orientační rodina už nemá takový význam, a je spíše zdrojem jistoty a opory. Naopak u partnerských vztahů jejich význam narůstá, mohou být základem potencionální rodiny, kterou mladý dospělý zakládá a získává tak roli manželky/manžela a následně i rodiče.

³⁰ Tamté, s. 9.

³¹ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 9–16.

³² VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 27.

V rámci profesní role, která zahrnuje styky se spolupracovníky, jsou rozvíjeny další sociální dovednosti.³³

³³ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5. s. 28–33.

PRAKTICKÁ ČÁST

5. Metodologie výzkumu

5.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je prozkoumání názorů mladých dospělých na matky mající tři a více dětí.

Dílčí cíle:

- Jaký vliv má počet sourozenců na mladého člověka v případě utváření jeho názoru ohledně matek se třemi a více dětmi?
- Jaký vliv má počet dětí matky na utváření názoru mladého člověka ohledně matek?
- Jaký vliv má úplnost rodiny matky se třemi a více dětmi na utváření názoru mladého člověka ohledně matek se třemi a více dětmi?
- Jaký vliv má počet vlastních dětí nebo jejich absence na utváření názoru mladého člověka ohledně matek se třemi a více dětmi?
- Jaký vliv má víra mladého člověka na utváření jeho názoru ohledně matek se třemi a více dětmi?

5.2 Stanovení výzkumných otázek

Hlavní výzkumný problém: Názor mladých lidí na matky se třemi a více dětmi.

Hlavní výzkumná otázka: Jaký mají mladí lidé názor na matky se třemi a více dětmi?

VO1: Má přítomnost, či absence sourozenců vliv na názor mladého člověka v případě matek se třemi a více dětmi?

VO2: Má počet dětí matky vliv na utváření názoru mladého člověka ohledně matek se třemi a více dětmi?

VO3: Má existence vlastních dětí, či jejich absence vliv na utváření názoru mladého člověka ohledně matek se třemi a více dětmi?

VO4: Má pohlaví vliv na utváření názoru mladého člověka ohledně matek se třemi a více dětmi?

5.3 Formulace hypotéz

Hypotézy rozdělují hlavní výzkumný problém na dílčí části, jsou přesnější a konkrétnější než výzkumný problém. Jde o vědecký předpoklad, což znamená, že se vyvozují z teorie.³⁴

H1: Mladí muži mají na matky se třemi a více dětmi častěji negativnější názor než mladé ženy.

H2: Mladí lidé, kteří už sami mají více než jedno dítě, mají na matky se třemi a více dětmi častěji pozitivnější názor, než mladí lidé, kteří děti nemají.

H3: Mladí lidé, kteří mají dva a více sourozenců, mají na matky se třemi a více dětmi pozitivnější názor než mladí lidé, kteří mají jednoho nebo žádného sourozence.

H4: Mladí lidé mají pozitivnější názory na matky se dvěma a méně dětmi než na matky se třemi a více dětmi.

5.4 Metoda sběru dat

K řešení daného problému mi přišlo nejvhodnější zvolit kvantitativní výzkumné šetření. Výzkumným nástrojem byl dotazník vlastní konstrukce. Dotazník byl zvolen kvůli možnosti oslovení velkého počtu respondentů.

Dotazník obsahuje celkem 14 otázek a 4 položky. Jedná se o otázky uzavřené, otevřené, polouzavřené i škálovací. V první polovině dotazníku se nachází otázky faktografické, které se zaměřují na věk, pohlaví a rodinné zázemí respondenta.

Osoby, které vyplňují dotazník, se nazývají respondenti. Jednotlivé prvky dotazníku se nazývají otázky, které mohou být někdy označovány jako položky. Administrací je myšleno zadávání dotazníků respondentům. Celkově se dotazník skládá ze tří částí. První část je tzv. částí vstupní a nachází se v něm hlavička, cíle dotazníku a pokyny k jeho vyplnění. Ve druhé části jsou samotné otázky. Na konci dotazníku je zpravidla umístěno poděkování respondentům za jejich spolupráci.³⁵

5.5 Výzkumný vzorek

Výzkum je zaměřen na mladé lidi ve věku 20–40 let. Vývojová psychologie toto období vymezuje jako mladou dospělost. Dotazník je určen všem mladým dospělým – studujícím i pracujícím.

³⁴ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6. s. 50.

³⁵ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6. s. 99–100.

5.6 Realizace výzkumného šetření

Před zahájením samotného výzkumu bylo třeba vyzkoušet znění otázek v tzv. pilotním výzkumu. Cílem pilotního výzkumu bylo zjistit, zda výzkumný nástroj funguje efektivně.

Dotazník byl rozeslán v elektronické podobě. Během dotazníkového šetření jsem celkem sesbírala 153 vyplněných dotazníků, do výzkumu jsem jich zařadila 146. Zbýlých 7 dotazníků bylo vyřazeno z důvodu nesplnění věkového ohraničení mého výzkumu, 4 dotazníky vyplnili respondenti mladší 19 let, další 3 dotazníky vyplnili respondenti starší 41 let.

6 Vyhodnocení a interpretace dat

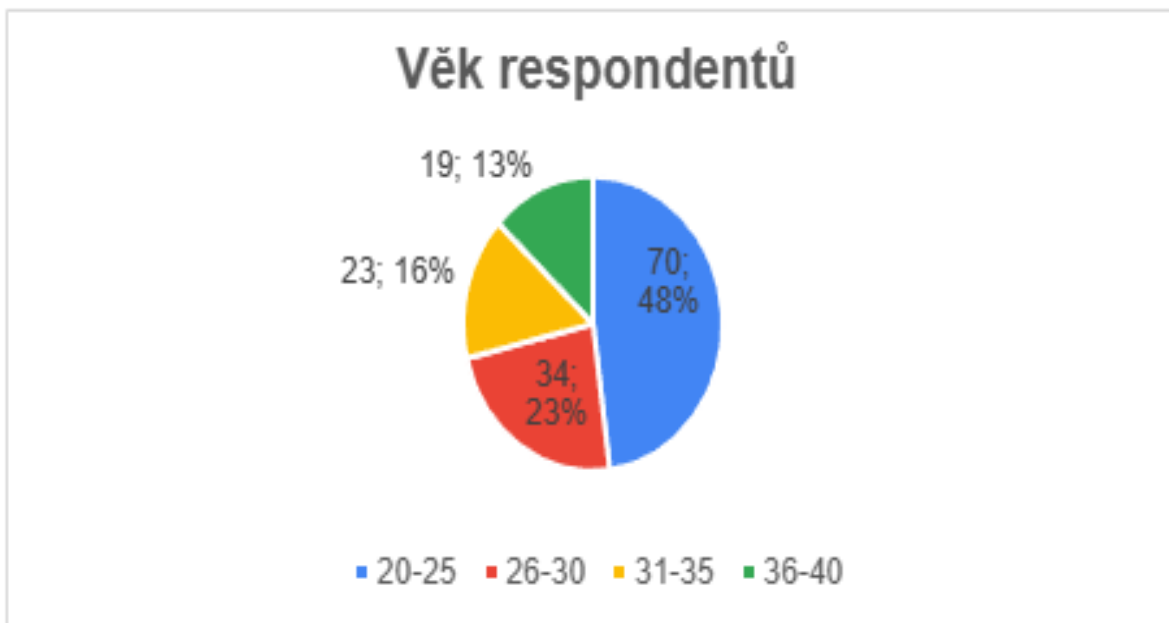
Data získaná v dotazníkovém šetření jsem převedla do záznamového archu Microsoft Excel. Poté jsem z nich sestavila příslušné grafy tak, aby nejlépe odrážely povahu příslušných otázek, aby byla data znázorněna co nejpřehledněji. Ke každému z grafů jsem přidala slovní komentář.

6.1 Presentace výsledků výzkumu

Otázka č. 1: Jaký je Váš věk?

Otázka č.1 byla otázkou uzavřenou a nabízela 6 možností. Zároveň se jednalo o otázku vyřazovací. Respondenti, kteří uvedli, že jsou ve věku nižším než je 20 let nebo vyšším než je 40 let, nebyli do výzkumu zařazeni. Výzkum byl určen mladým lidem ve věkové kategorii 20–40 let. Mým záměrem bylo získat přibližně stejné množství respondentů od každé věkové kategorie. Tento záměr naplněn nebyl, jak lze vidět v grafu č. 1. Nejvíce respondentů bylo ve věku 20–25 let, v celkovém počtu 70 (48 %), menší skupinu tvořili respondenti ve věku 26–30 let s počtem 34 (23 %), 23 respondentů bylo ve věkové kategorii 31–35 let (16 %) a nejméně početnou skupinou 19 (13 %) byli respondenti ve věku 36–40 let.

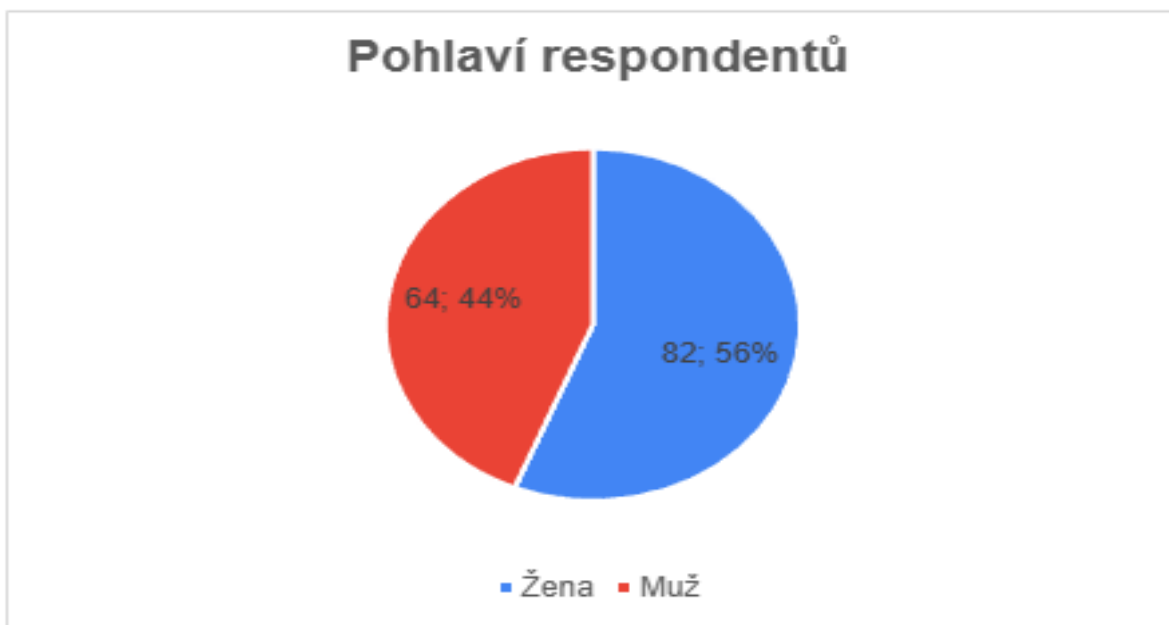
Graf č. 1 Věk respondentů

Otázka č. 2: Jaké je Vaše pohlaví?

Otázka č. 2 byla uzavřenou otázkou, která nabízela 3 možnosti. Třetí možností, která nemá ve výzkumu žádné zastoupení, nabízela možnost zvolit „jiné“. Otázka znázorňuje zastoupení žen a mužů, kteří se zúčastnili výzkumu. Z celkového počtu 146 respondentů se na výzkumu podílelo 82 žen (56 %) a 64 mužů (44 %). Mým záměrem bylo oslovit stejné množství žen i mužů, ale jak lze vidět v grafu č. 2, odpovídaly více ženy.

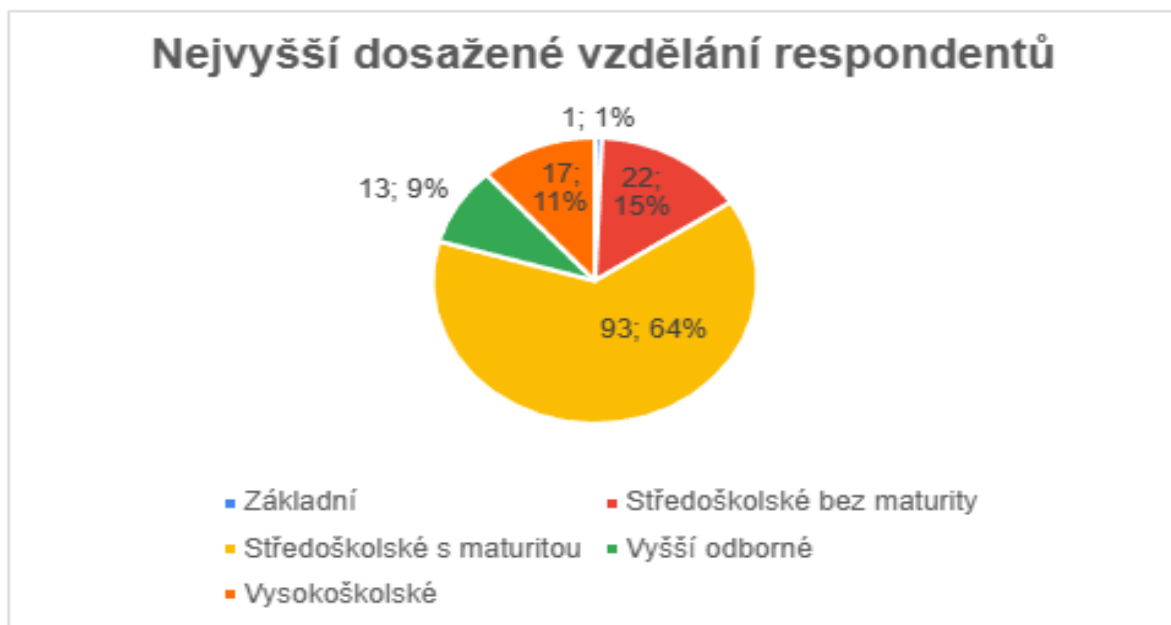
Graf č. 2 Pohlaví respondentů

Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Otázka č. 3 byla uzavřena otázkou, která nabízela 5 možností. Skrze otázku jsem zjišťovala, jaké mají respondenti nejvyšší dosažené vzdělání. Nejvíce respondentů 93 (64 %) má dokončené středoškolské vzdělání s maturitou. Celkem 22 (15 %) respondentů uvedlo, že má středoškolské vzdělání bez maturity. 13 (9 %) respondentů má vyšší odborné vzdělání a 17 (11 %) má vysokoškolské vzdělání. Jeden respondent (1 %) má základní vzdělání.

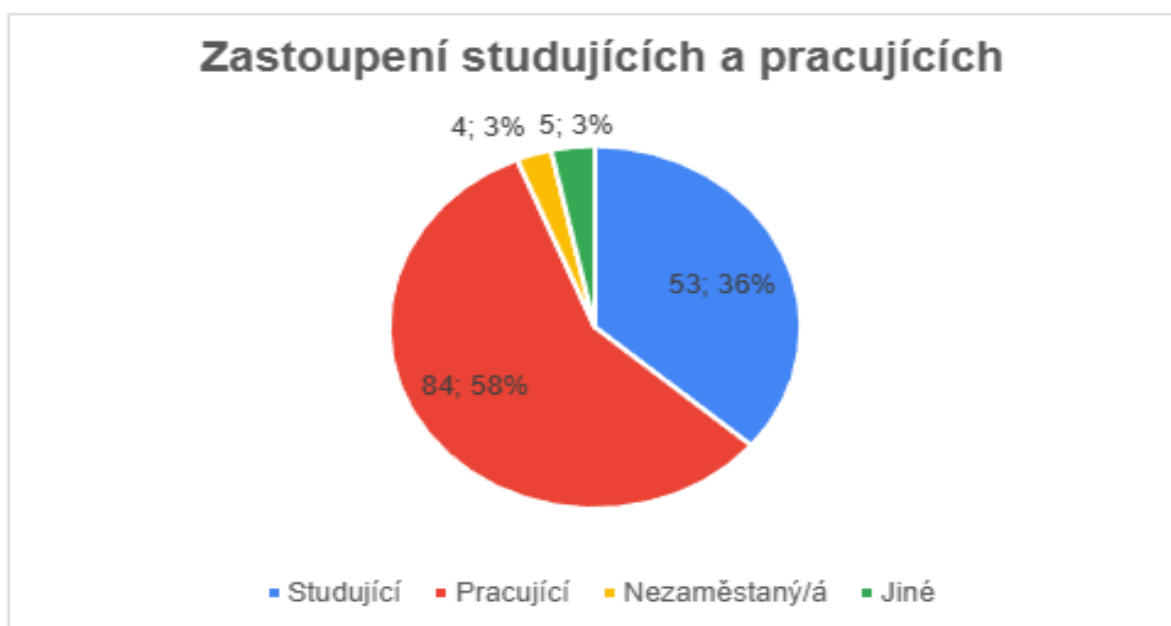
Graf č. 3 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Otázka č. 4: Jste pracující nebo studující?

Otázka č. 4 byla otázkou uzavřenou a nabízela celkem ze čtyř možných odpovědí. Pomocí otázky jsem zjišťovala zastoupení studujících, pracujících, lidí nezaměstnaných a lidí vykonávajících jinou činnost. Nejpočetnější skupinu tvořilo 84 pracujících (58 %) a studujících respondentů bylo 53 (36 %). Celkem 4 respondenti uvedli, že jsou nezaměstnaní (3 %) a položku „jiné” zvolilo 5 respondentů (3 %).

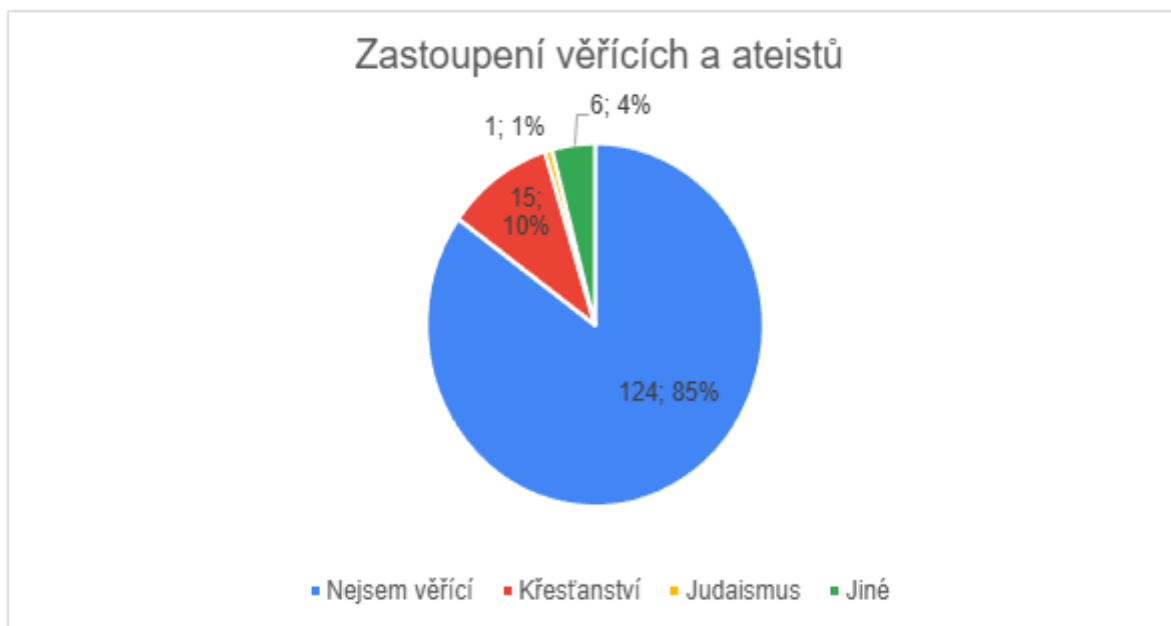
Graf č. 4 Zastoupení studujících a pracujících

Otázka č. 5: Jste věřící a pokud ano, jaká je Vaše víra?

Otázka č. 5 byla polouzavřenou otázkou, která nabízela 7 odpovědí. Respondenti mohli zvolit možnost „jiné“, která nabízela rozvinutí jejich odpovědi. Touto otázkou jsem zjišťovala zastoupení věřících a ateistů. Jednalo se o první dobrovolnou otázku zařazenou do dotazníku. Příjemně mě tedy překvapilo, že se na otázku rozhodli odpovědět všichni oslovení respondenti. Nejvíce respondentů 124 (85 %) zaškrtnulo položku „nejsem věřící“. Celkem 15 (10 %) respondentů uvedlo jako svou víru křesťanství a 1 respondent (1 %) uvedl judaismus. Dohromady 6 (4 %) respondentů vybralo možnost „jiné“, přičemž 2 respondenti zůstali u této možnosti a zbylí 4 své odpovědi rozvedli. Setkala jsem se s následujícími odpověďmi - „severské, volné náboženství“, dále s odpovědí „víra bez vyznání“, také s „Věřím v Boha, takže křesťanství, ale nerada se začleňuji do jakýchkoliv církví“ a poslední odpověď byla tato: „Nejsem přímo věřící v rámci specifického náboženství, ale nejsem ani ateista. Věřím, že existuje něco více, ale nedokáži to specifikovat.“

Graf č. 5 Zastoupení věřících a ateistů

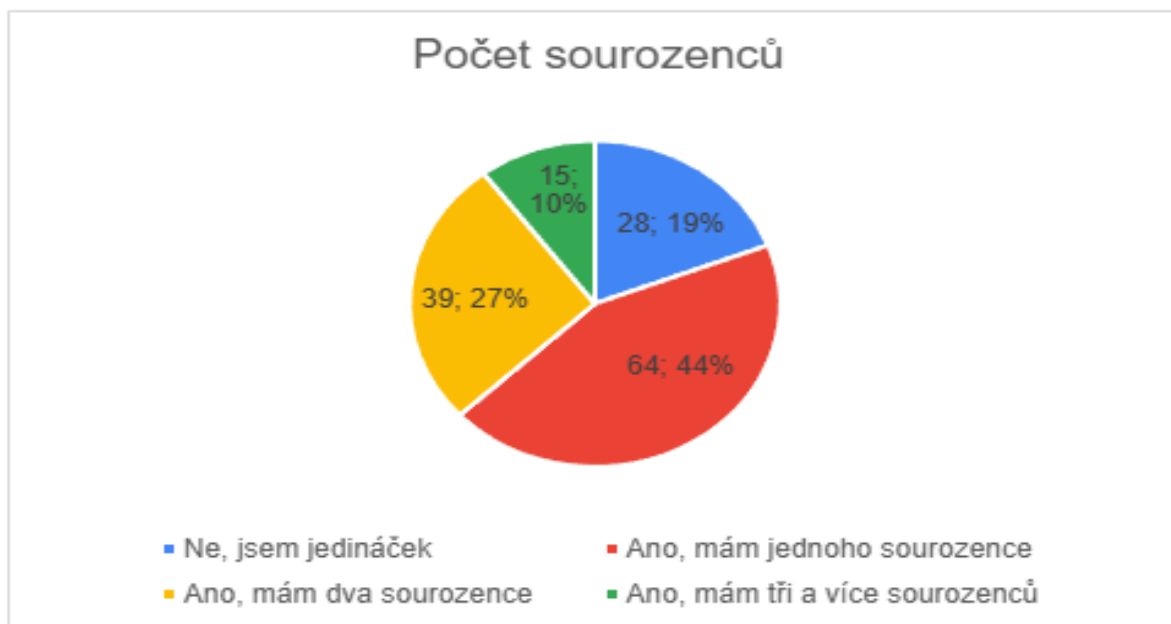

Otázka č. 6: Máte sourozence?

Otázka č. 6 byla uzavřenou otázkou a nabízela celkem 4 možnosti. Skrze otázku jsem zjišťovala, jestli mají respondenti sourozence, a pokud byla odpověď kladná, tak mě dále zajímal konkrétní počet. Největší počet respondentů 64 (44 %) uvedlo, že mají jednoho sourozence.

Menší skupinu tvořili respondenti, kteří mají dva sourozence 39 (27 %), 28 (19 %) respondentů uvedlo, že jsou jedináčci. Zbýlých 15 (10 %) respondentů má tři a více sourozenců.

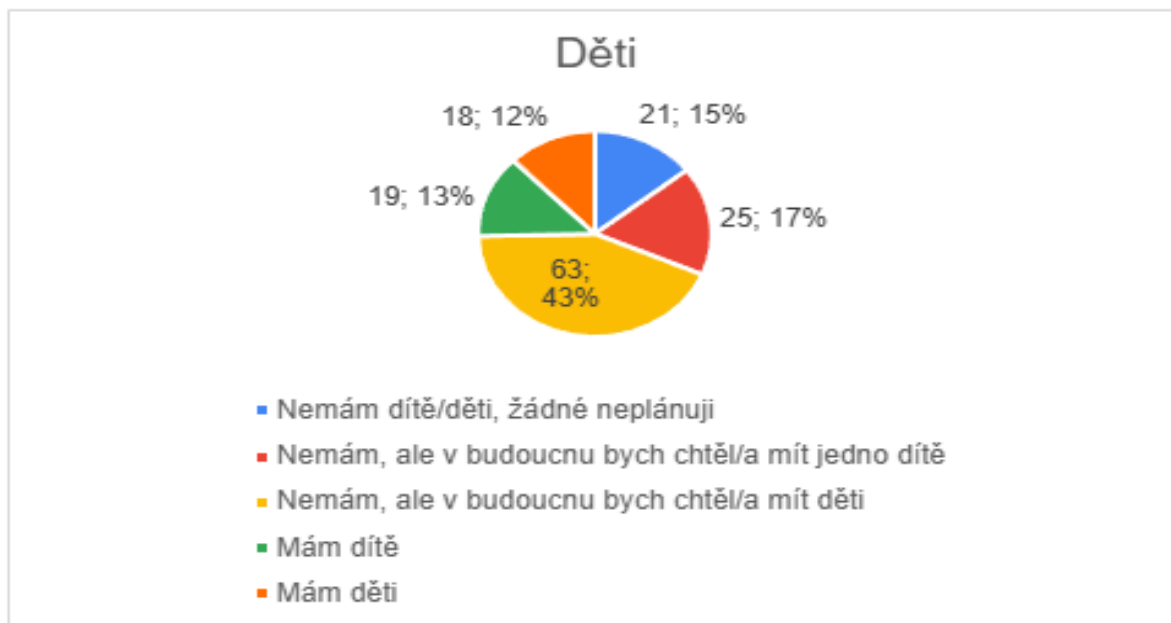
Graf č. 6 Počet sourozenců

Otázka č. 7: Máte děti nebo je plánujete?

Otázka č. 7 byla uzavřenou otázkou a nabízela 5 možných odpovědí. Pomocí otázky jsem zjišťovala, zda respondenti mají dítě nebo děti. A pokud ne, zda dítě nebo děti v budoucnu plánují. Celkem 63 (43 %) respondentů uvedlo, že děti nemají, ale v budoucnu plánují mít více než jedno dítě, druhou nejpočetnější skupinou 25 (17 %) byli respondenti, kteří rovněž děti ještě nemají, ale v budoucnu plánují mít právě jedno dítě. Dle dotazníků jsem zjistila, že se jednalo o mladé lidi ve věkové kategorii 20–25 let a 26–30 let, kteří nad vlastními dětmi uvažují, ale ještě je nemají. Mladí lidé, v tomto věkovém období, často věnují svůj čas dokončení studia či se soustředí na budování profesní pozice. 21 (15 %) uvedlo, že dítě/děti nemají a v budoucnu žádné neplánují. Zde jsem opět na základě dotazníků zjistila, že se jedná o mladé lidi, kteří spadají do věkové kategorie 20–25 let Tuto možnost zvolil i jeden respondent z věkové kategorie 26–30 let, což bychom mohli považovat v našem dotazníkovém šetření za výjimku. Menší část respondentů tvořili ti, kteří už dítě nebo děti mají, 19 (13 %) respondentů uvedlo, že má jedno dítě a 18 (12 %) z nich, že mají více než jedno dítě.

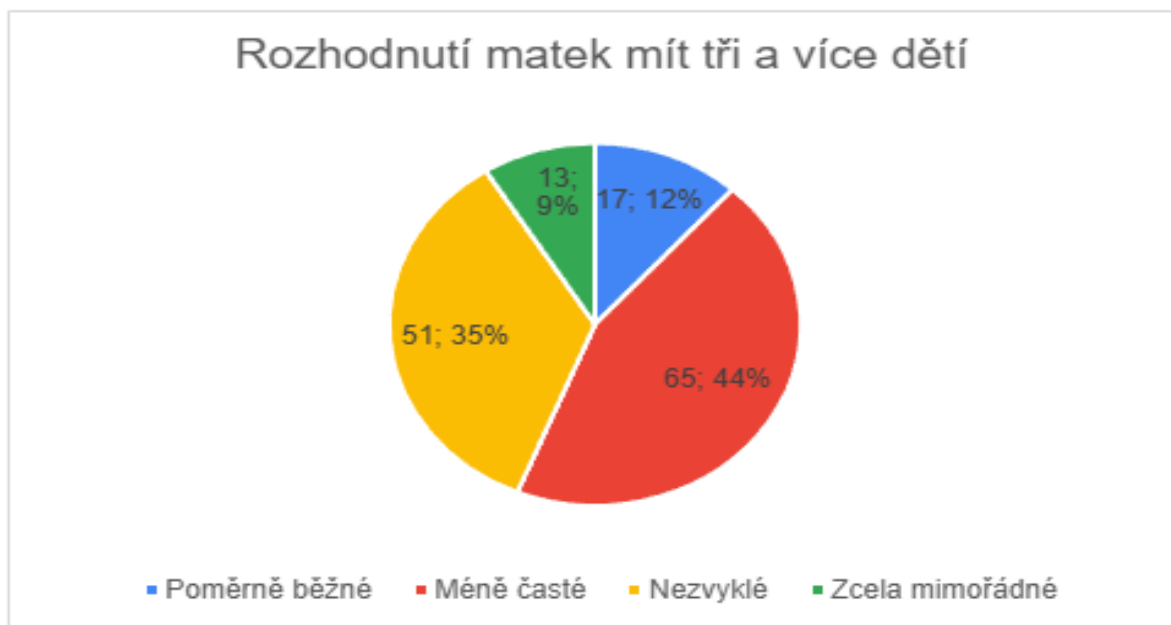
Graf č. 7 Počet dětí

Položka č. 8: Rozhodnutí mít v dnešní době tři a více dětí, považujete za:

Skrze položku č. 8 jsem zjišťovala, jak respondenti vnímají rozhodnutí matek, mít tři a více dětí. Nejvíce respondentů 65 (44 %) považuje toto rozhodnutí v dnešní době jako méně časté. Druhou nejpočetnější skupinou byli respondenti 51 (35 %), kteří toto rozhodnutí vnímají jako nezvyklé. 17 (12 %) respondentů považuje toto rozhodnutí za poměrně běžné, dle dotazníků jsem zjistila, že se jedná o respondenty, kteří v otázce č. 7 uvedli, že sami mají více než jedno dítě. 13 (9 %) respondentů za zcela mimořádné, zde jsem opět pomocí dotazníků zjistila, že se jedná o respondenty, kteří v otázce č. 6 vybral možnost, že mají jen jednoho sourozence anebo jsou jedináčci.

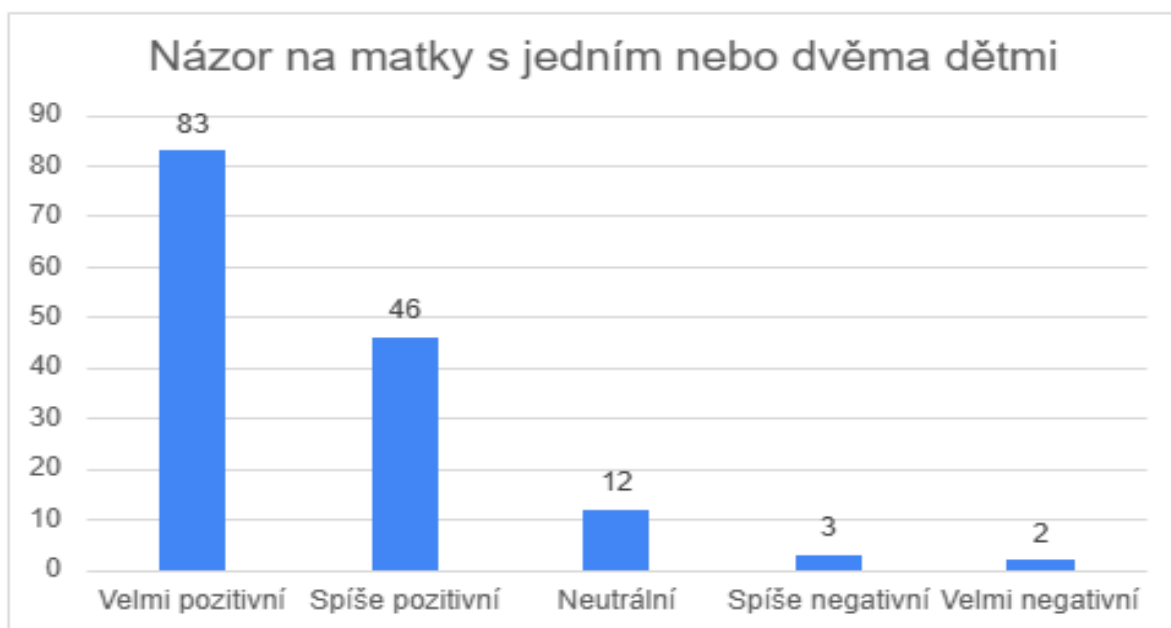
Graf č. 8 Rozhodnutí matek mít tři a více dětí

Otázka č. 9: Jaký je Váš názor na matky s jedním nebo dvěma dětmi?

Otázka č. 9 byla škálovací a nabízela 5 možností volby na škále „1 – *Velmi pozitivní*“ až „5 – *Velmi negativní*“. Zjišťovala jsem, jaký mají respondenti názor na matky, které mají jedno nebo dvě děti. Nejpočetnější skupinou byli respondenti 83 (57 %), kteří uvedli, že mají „*Velmi pozitivní*“ názor. 46 (32 %) respondentů má „*Spíše pozitivní*“ názor. U neutrální odpovědi zůstalo 12 (8 %) respondentů. Respondenti, kteří mají „*Spíše negativní*“ názor jsou 3 (2 %), konkrétně 2 ženy a 1 muž, kteří nemají a v budoucnosti ani neplánují žádné děti. „*Velmi negativní*“ názor mají 2 (1 %) respondenti, z toho se jedná o 1 muže a 1 ženu, a tito respondenti nemají žádné děti a v budoucnu je ani neplánují.

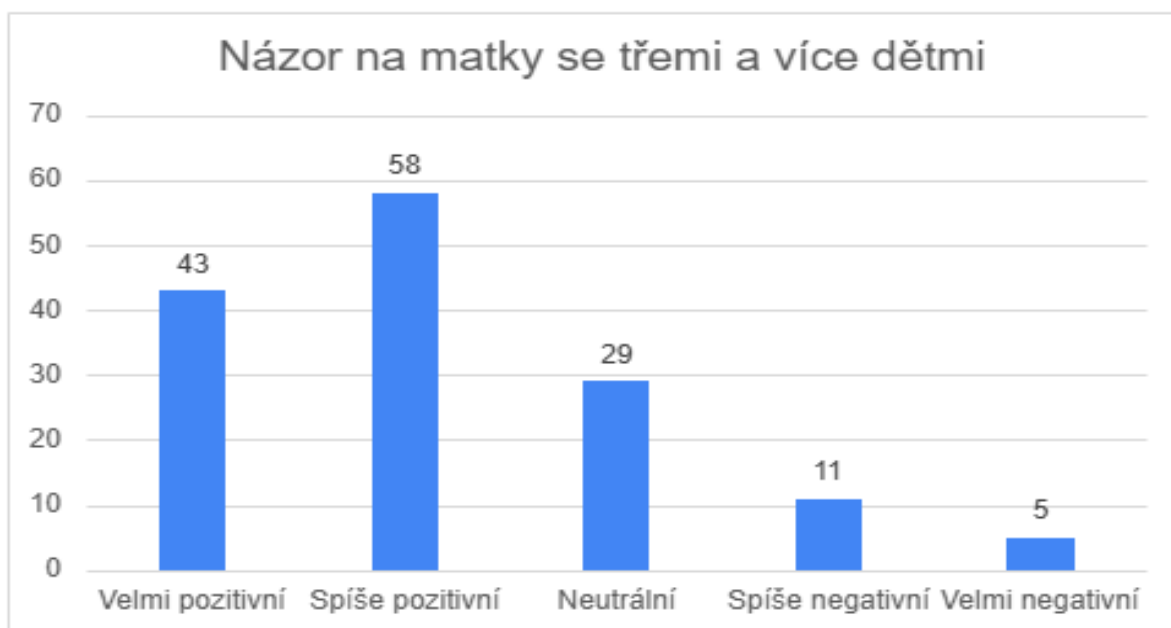
Graf č. 9 Názor na matky s jedním nebo dvěma dětmi

Otázka č. 10: Jaký je Váš názor na matky se třemi a více dětmi?

Otázka č. 10 byla opět škálovací a nabízela 5 možností volby na škále „1 – *Velmi pozitivní*” až „5 – *Velmi negativní*”. Skrze tuto otázku jsem zjišťovala, jaký mají respondenti názor na matky, které mají tři a více dětí. „*Velmi pozitivní*” názor na matky, které mají tři a více dětí má celkem 43 (29 %) respondentů. „*Spíše pozitivní*” názor převládal u 58 (40 %) respondentů. Odpověď „*Neutrální*” zvolilo v tomto případě 29 (20 %) respondentů. Mírný nárůst odpovědí lze vidět u možnosti „*Spíše negativní*”, kterou zvolilo 11 (8 %) respondentů. „*Velmi negativní*” názor má celkem 5 (3 %), konkrétně jde o respondenty, kteří v předchozí otázce č. 9 uvedli, že jejich názor na matky s jedním nebo dvěma dětmi je „*Spíše negativní*” a „*Velmi negativní*”.

Graf č. 10 Názor na matky se třemi a více dětmi

Položka č. 11: Určete, který z následujících výroků nejvíce odráží Váš názor na matky se třemi a více dětmi:

Položka č. 11 umožňovala výběr ze 4 možností. Respondenti měli volit odpověď, která nejvíce odráží jejich názor na matky se třemi a více dětmi. První možností byl výrok „*Takové ženy obdivuji*“, tuto odpověď zvolilo 26 (18 %) respondentů. Při porovnání této odpovědi s otázkou č. 2, jsem zjistila, že z drtivé většiny šlo o ženy respondentky, v níž tuto možnost zvolilo celkem 22 žen. Pouze 4 muži vnímají matky se třemi a více dětmi jako ženy, které jsou obdivuhodné. S výrokem „*Je to jejich osobní volba, a tak jejich rozhodnutí respektuji*“ souhlasil největší počet respondentů 92 (63 %). „*Jejich rozhodnutí nerozumím*“ je odpověď, kterou zvolilo 23 (16 %) respondentů. Nejméně zastoupenou možností, kterou respondenti mohli volit, byl výrok „*Vůči takovým ženám mám negativní postoj*“, ten zvolilo celkem 5 (3 %) respondentů. Jedná se o stejné respondenty, kteří v otázce č. 10 týkající se názorů na matky, které mají tři a více dětí, uvedli, že jejich názor na tyto ženy je velmi negativní.

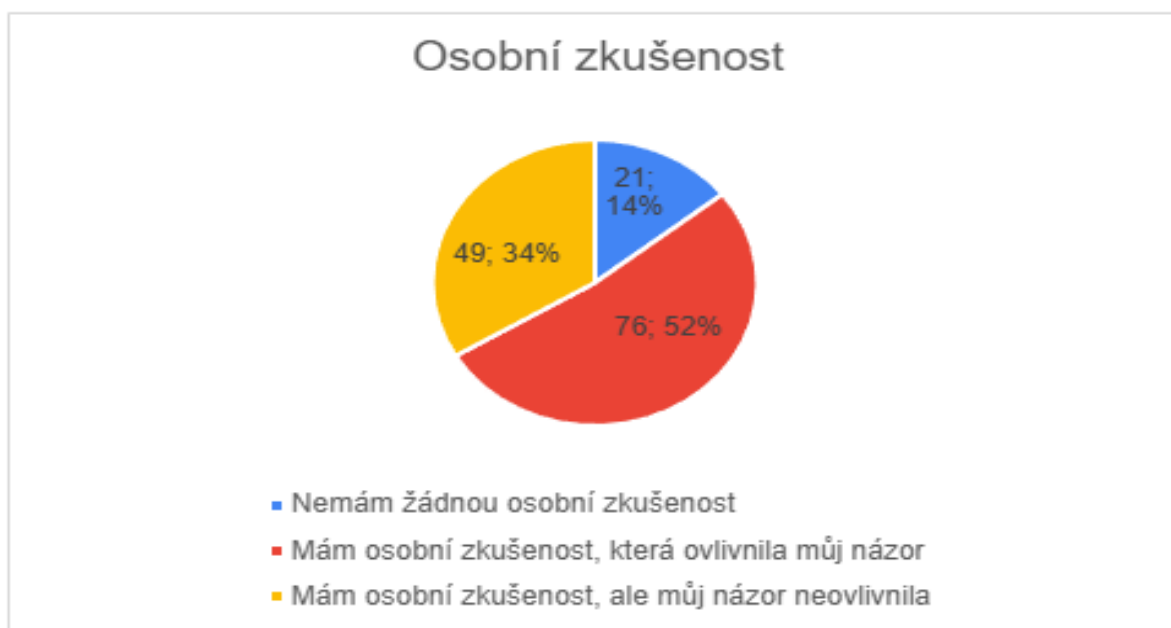
Graf č. 11 Výroky odrážející názor na matky se třemi a více dětmi

Otázka č. 12: Máte osobní zkušenost s matkou se třemi a více dětmi? Pokud ano, ovlivnila tato zkušenost Váš názor?

Otázka č. 12 byla uzavřená a nabízela respondentům 3 možnosti. Zjišťovala, zda mají respondenti osobní zkušenost s matkou, která má tři a více dětí, a pokud ano, jestli tato zkušenost ovlivnila jejich názor na tyto ženy. Zároveň sloužila jako otázka ověřovací, zda respondenti věnují pozornost vyplňování dotazníku. Respondenti, kteří uvedli u otázky č. 7, že mají dva nebo tři a více sourozenců, mají zcela jistě osobní zkušenost. Že nemají žádnou osobní zkušenost se ženami, které mají tři a více dětí, uvedlo 21 (14 %) respondentů. Celkem 3 respondenti uvedli, že mají dva sourozence, ale zároveň nemají žádnou osobní zkušenost se ženou, která má tři a více dětí. Těžko posuzovat, zda se jedná o nepozornost při vyplňování dotazníků či si respondenti tuto osobní zkušenost neuvědomují. Osobní zkušenost, která ovlivnila jejich názor na tyto ženy, má 76 (52 %) respondentů. 49 (34 %) respondentů sice osobní zkušenost s takovými ženami má, ale nemyslí si, že by ovlivnila jejich názor na tyto ženy.

Graf č. 12 Osobní zkušenost

Položka č. 13: Určete míru souhlasu s následujícími výroky týkající se matek se třemi a více dětmi:

Položka č. 13 obsahovala celkem 6 výroků, u nichž měli respondenti určit míru souhlasu. Položka obsahovala následující výroky: „Příliš se spoléhají na finanční pomoc státu“, „Mají menší kariéerní ambice“, „Jsou to ženy velmi nábožensky založené“ dále „Nemají dostatek času na jednotlivé děti“, a také „Mají nižší úroveň vzdělání“ a „Jsou to ženy, které mají děti s různými partnery“. Každý ze zmíněných výroků bude jednotlivě rozebrán.

U výroku „Příliš se spoléhají na finanční pomoc státu“ tvořili nejpočetnější skupinu 44 (30 %) respondenti, kteří s výrokem spíše nesouhlasí. 23 (16 %) respondentu s výrokem nesouhlasí. Souhlasí 22 (15 %) respondentů a spíše souhlasí 31 (21 %) respondentů. Možnost „Neutrální“ zvolilo 26 (18 %) respondentů.

S tím, že matky se třemi a více dětmi „Mají menší kariéerní ambice“, souhlasilo 20 (14 %) respondentů. S výrokem spíše souhlasí 52 (35 %) respondentů. 26 (18 %) respondentů spíše nesouhlasí a nesouhlasí 25 (17 %) respondentů. Možnost „Neutrální“ zvolilo 26 (16 %) respondentů.

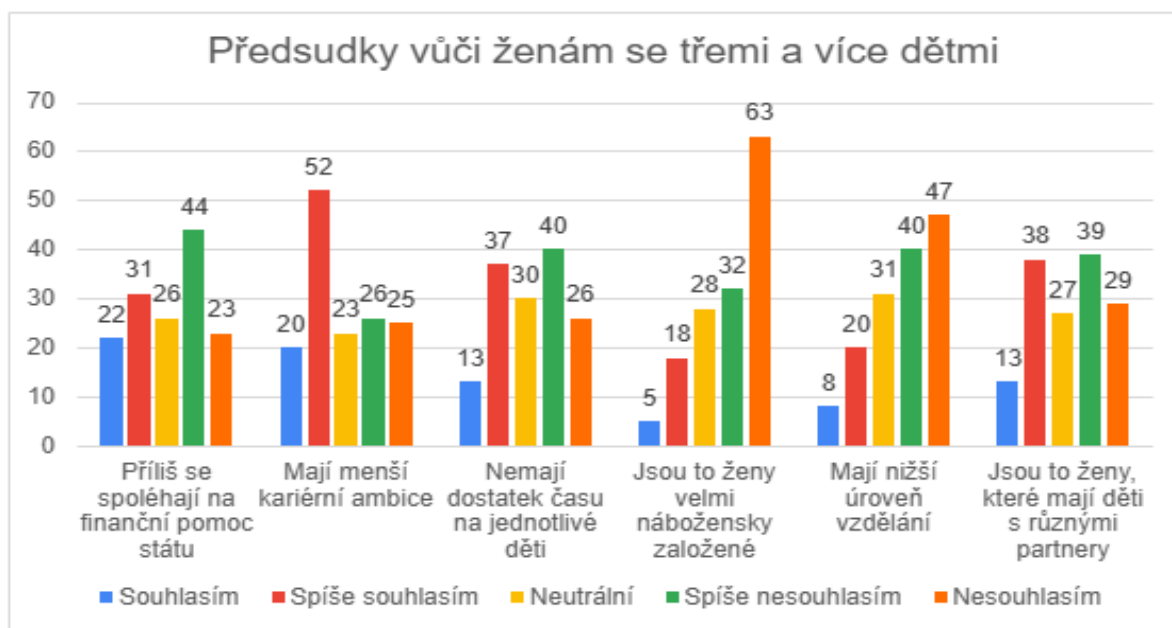
Celkem 13 (9 %) respondentů souhlasí s tím, že matky se třemi a více dětmi „Nemají dostatek času na jednotlivé děti“. S daným výrokem spíše souhlasí 37 (25 %) respondentů a 30 (21 %) respondentů na to má neutrální názor. Spíše nesouhlasí 40 (27 %) respondentů a nesouhlasí 26 (18 %) respondentů.

Dohromady 63 (43 %) respondentů nesouhlasí s tím, že „Jsou to ženy velmi nábožensky založené“. Spíše nesouhlasí 32 (22 %) respondentů. Pouze 5 (4 %) respondentů souhlasí a 18 (12 %) spíše souhlasí. U neutrální odpovědi zůstalo 28 (19 %) respondentů.

S výrokem, že jsou to ženy, které „Mají nižší úroveň vzdělání“, nesouhlasí 47 (32 %) respondentů. Spíše nesouhlasí 40 (27 %) respondentů. Neutrální názor má 31 (27 %) dotazovaných Spíše souhlasí 20 (14 %) respondentů a souhlasí 8 (6 %) respondentů.

„Jsou to ženy, které mají děti s různými partnery“, s tímto výrokem souhlasí 13 (9 %) respondentů a 38 (26 %) respondentů spíše souhlasí. 27 (18 %) respondentů nemá na daný výrok nijak vyhraněný názor a zvolilo možnost „Neutrální“. Spíše nesouhlasí 39 (27 %) respondentů a nesouhlasí 29 (20 %) respondentů.

Graf č. 13 Předsudky vůči ženám se třemi a více dětmi

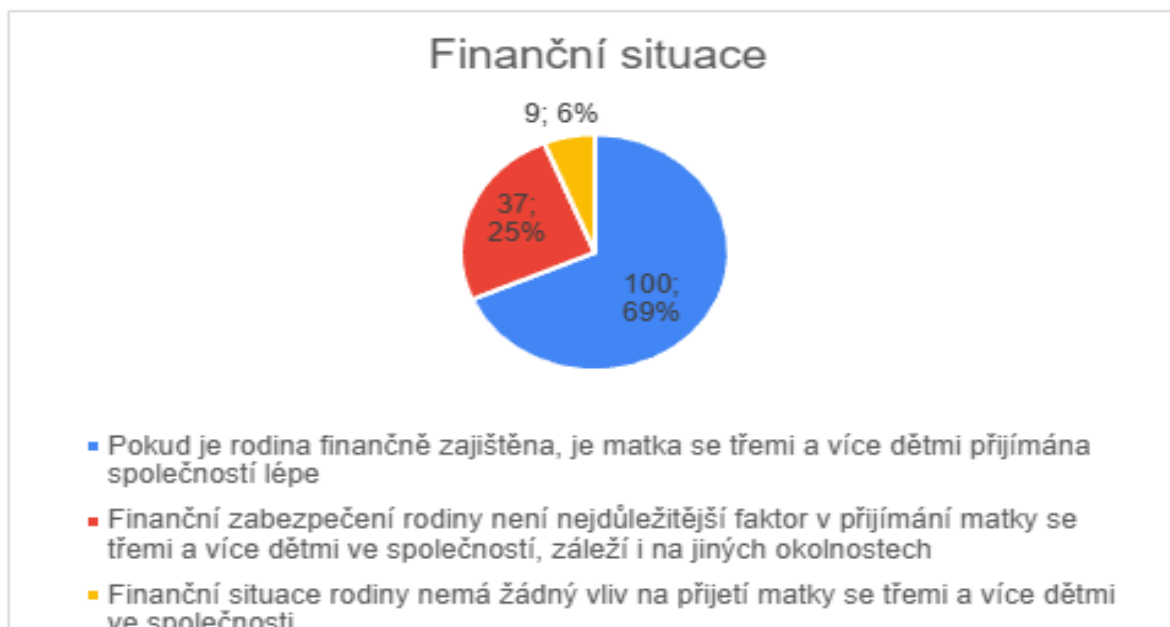

Položka č. 14: Určete, který z následujících výroků nejvíce odráží Váš názor:

Položka č. 14 nabízela respondentům 3 možné odpovědi. Skrze tuto položku jsem zjišťovala, jak velký význam ve věci přijímání těchto žen ve společnosti respondenti připisují finančnímu zajištění matky se třemi a více dětmi. S výrokem „Pokud je rodina finančně zajištěna, je matka se třemi a více dětmi přijímána společností lépe“ souhlasil největší počet respondentů 100 (69 %). Dohromady 37 (25 %) respondentů si myslí, že „Finanční zabezpečení rodiny není nejdůležitější faktor v přijímání matky se třemi a více dětmi ve společnosti, záleží i na jiných

okolnostech". 9 (6 %) respondentů tvořilo nejméně početnou skupinu, ti uvedli, že „*Finanční situace rodiny nemá žádný vliv na přijetí matky se třemi a více dětmi ve společnosti*“. Více než dvě třetiny respondentů připisují finančnímu zajištění rodiny vůbec tu nejdůležitější roli v oblasti přijímání matek, se třemi a více dětmi ve společnosti.

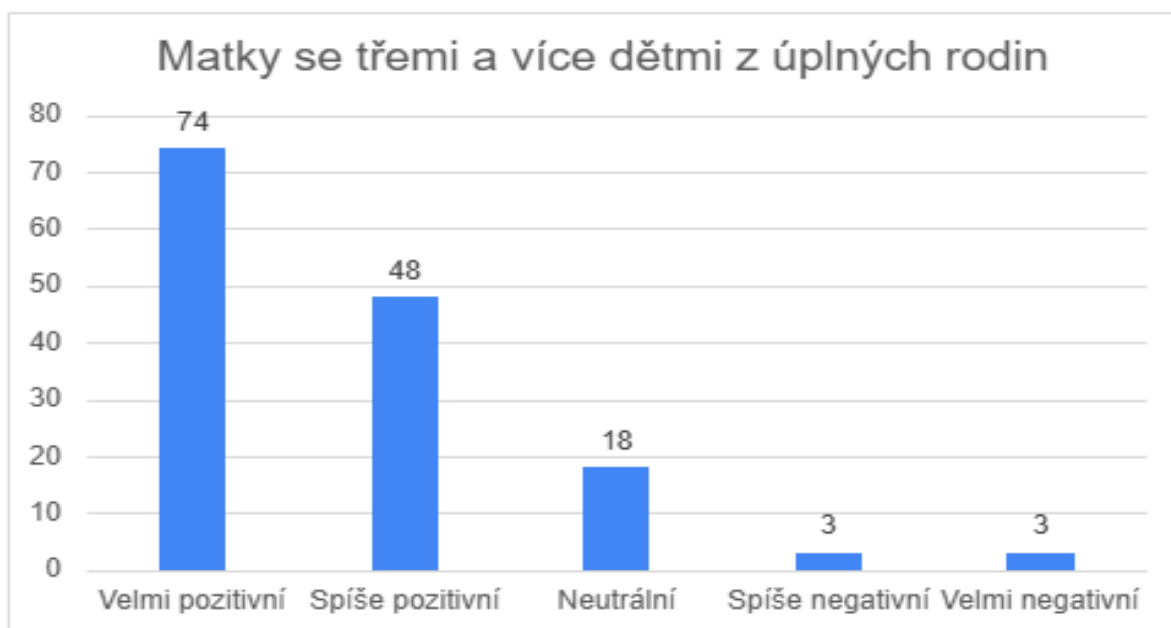
Graf č. 14 Finanční situace

Otázka č. 15: Jaký je Váš názor na matky se třemi a více dětmi z úplných rodin?

Otázka č. 15 byla škálovací a nabízela 5 možností volby na škále 1 - „*Velmi pozitivní*“ až 5 - „*Velmi negativní*“. Zaměřila na skutečné názory mladých lidí na matky se třemi a více dětmi z úplných rodin. Ihned za zněním otázky bylo respondentům ve stručnosti vysvětleno, co jsou to úplné rodiny. Tedy že jde o rodiny, ve kterých jsou oba rodiče a jejich dítě případně děti. „*Velmi pozitivní*“ názor má 74 (51 %) respondentů, „*Spíše pozitivní*“ názor má 48 (33 %) respondentů a 18 (12 %) respondentů nemá vyhraněný názor a zůstali u možnosti „*Neutrální*“. 3 (2 %) respondenti mají „*Spíše negativní*“ názor, a jde o 2 respondenty, kteří v otázce č. 10 uvedli, že jejich názor na ženy, které mají tři a více dětí, je velmi negativní a 1 respondenta, jehož názor na tyto ženy je spíše negativní. Další 3 (2 %) respondenti mají „*Velmi negativní*“ názor na matky se třemi dětmi z úplných rodin. Zde jsem opět na základně dotazníků zjistila, že se jedná o stejné respondenty, kteří v otázce č. 10 uvedli, že mají na matky se třemi a více dětmi velmi negativní názor.

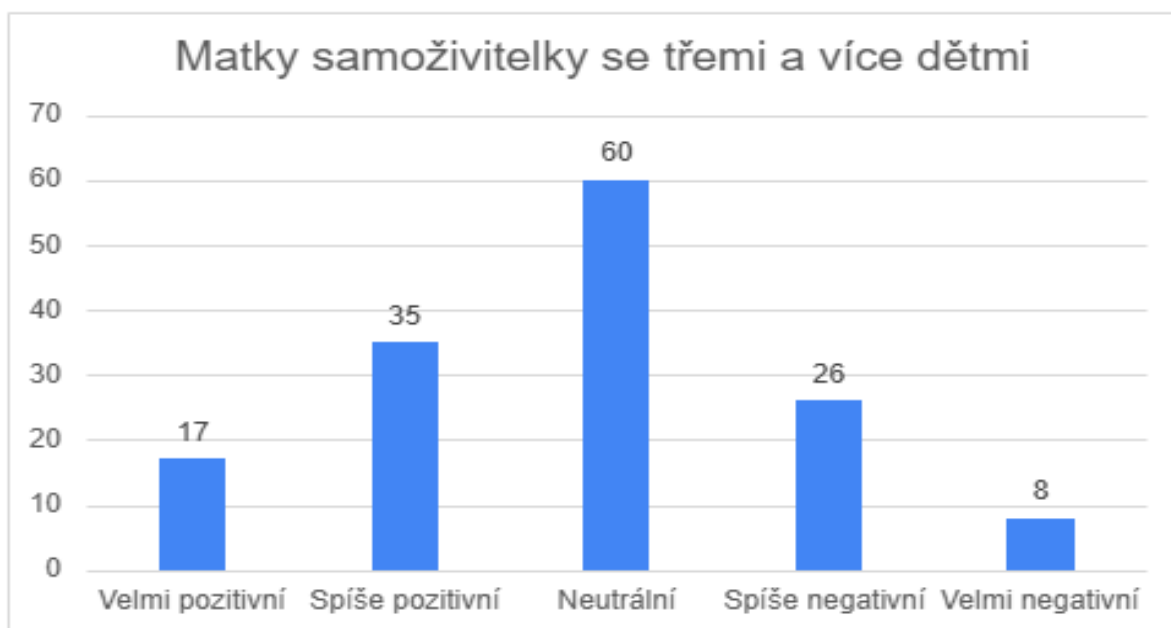
Graf č. 15 Matky se třemi a více dětmi z úplných rodin

Otázka č. 16: Jaký je Váš názor na matky samoživitelky se třemi a více dětmi?

Otázka č. 16 byla otázkou škálovací a nabízela 5 možností volby na škále 1 – „*Velmi pozitivní*“ až 5 – „*Velmi negativní*“. Skrze otázku jsem zjišťovala, jaký názor mají mladí lidé na matky samoživitelky se třemi a více dětmi. „*Velmi pozitivní*“ názor převládá u 17 (12 %) respondentů a „*Spíše pozitivní*“ názor má 35 (24 %) respondentů. Největší skupinu 60 (41 %) tvořili respondenti, jejichž názor je v tomto případě neutrální. Relativně velký nárůst lze spatřit u respondentů 26 (18 %), kteří mají názor „*Spíše negativní*“. Že mají „*Velmi negativní*“ názor uvedlo 8 (5 %) respondentů, pomocí dotazníku jsem zjistila, že jde o 4 respondenty, kteří u otázky č. 15 uvedli, že jejich názor na matky se třemi a více dětmi z úplných rodin, je velmi pozitivní. Z toho lze usuzovat, že tito respondenti kladou velký význam na úplnost rodiny, v otázce matek se třemi a více dětmi. Zároveň se jedná o 4 respondenty, jejichž názor na matky se třemi a více dětmi zůstává v rámci dotazníků neměnný, tedy úplnost, či neúplnost rodiny na jejich názor nemá vliv.

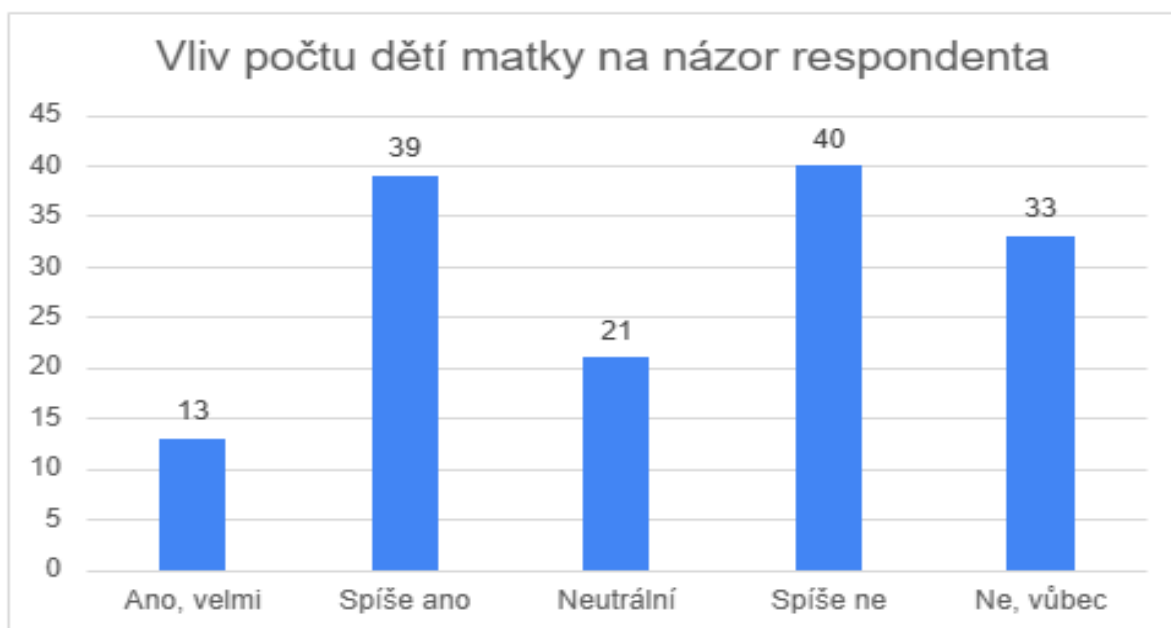
Graf č. 16 Matky samoživitelky se třemi a více dětmi

Otázka č. 17: Ovlivňuje Váš názor na matky počet jejich dětí?

Otázka č. 17 byla škálovací a nabízela 5 možností volby na škále 1 – „Ano, velmi“ až 5 – „Ne, vůbec“. Pomocí otázky jsem zjišťovala, zdali má počet dětí vliv na názor mladého člověka ohledně matek. Pouze 13 (9 %) respondentů uvedlo, že jejich názor na matky velmi ovlivňuje počet jejich dětí. 39 (27 %) respondentů si spíše myslí, že je jejich názor počtem dětí matky ovlivněn. U neutrální odpovědi zůstalo 21 (14 %) respondentů. To, že počet dětí matky spíše neovlivňuje jejich názor, udalo 40 (27 %) respondentů a že jejich názor počtem dětí není vůbec ovlivněn, uvedlo 33 (23 %) respondentů. Nebyla jsem si jistá, zda respondenti, kteří zvolili, že jejich názor na matky počet dětí vůbec neovlivňuje, dokáží reflektovat své odpovědi na otázku č. 9, která zjišťovala jejich názor na matky s jedním nebo dvěma dětmi a na otázku č. 10, která zjišťovala jejich názor na matky se třemi a více dětmi. Na základě dotazníku jsem zjistila, že 8 z 33 respondentů nedokázalo vzít v úvahu své odpovědi u otázek č. 9 a č. 10, kde jejich odpovědi byly různé. Zbýlých 25 respondentů zvolilo u obou otázek stejnou možnost.

Graf č. 17 Vliv počtu dětí matky na názor respondenta

Otázka č. 18: Co si myslíte, že utváří názory na matky se třemi a více dětmi?

Otevřená otázka č. 18, zjišťovala, co podle mladých lidí utváří názory na matky se třemi a více dětmi. Na otázku odpovědělo celkem 49 respondentů. U odpovědí respondentů lze nalézt jisté podobné znaky, proto bylo možné je zaznamenat do následujících kategorií. Na základě odpovědí jsem byla schopna určit následující kategorie – finance, etnická příslušnost, předsudky, osobní zkušenost, matky, péče o děti a jejich chování na veřejnosti, média, úplnost rodiny a jiné.

Do kategorie „*Finance*” jsem zařadila odpovědi 7 respondentů. Téměř všichni z nich zůstali pouze u jednoduchého slovního vyjádření. Setkala jsem se s těmito odpověďmi: „*Finanční situace rodiny*” a „*Hmotné zabezpečení*”. 1 z respondentů svou odpověď rozvedl více: „*Názor na matky se třemi a více dětmi ovlivňuje zejména finanční situace. Pokud děti vypadají zanedbaně, a je zřejmé, že jejich finanční situace není úplně příznivá, názor na tyto matky bude špatný, lidé je za to mohou odsuzovat.*”

Druhou kategorií, kterou jsem určila je „*Etnická příslušnost*”. Do té jsem zaznamenala odpovědi od 6 respondentů. Polovina respondentů odpověděla obecně, jejich odpovědi zněly takto: „*Etnicita*” a „*Etnická příslušnost rodiny*”. Další 3 respondenti byli ve svých odpovědích více specifitější, ale odpovědi měli zároveň negativní konotaci. Setkala jsem se s následujícími odpověďmi: „*Hlavně jejich příslušnost, hlavně Romové jsou problémový v tomhle ohledu*”, „*Negativní názor společnosti utváří určitě romská menšina v ČR, pro kterou je tato skutečnost*

normální a je závislá na dávkách od státu. Proto mají lidé k matkám s více dětmi negativní názor.” a poslední z nich *„Romská komunita vytváří negativní názor společnosti”*.

Třetí kategorii jsem pojmenovala *„Předsudky”* a zařadila jsem do ní odpovědi od 6 respondentů. 3 respondenti zvolili pouze jednoslovné vyjádření *„Předsudky”* a 1 respondent uvedl následující odpověď: *„Předsudky, zaseté stereotypy ve společnosti, které nemusí být vůbec pravda.”* Zbylí 2 respondenti své odpovědi rozvedli více: *„Stereotypní chápání společnosti, předsudky – rodina by měla být úplná, vydělává jen muž, matka je ženou v domácnosti na plný úvazek apod.”* a *„Předsudky o tom, zda to dokážou zvládnout. Zda to není vytvořeno nátlakem ze strany manžela.”*

Čtvrtou kategorií je *„Osobní zkušenost”*. Do této kategorie jsem zařadila odpovědi 3 respondentů. Zde si všichni respondenti uvedli stejnou odpověď s následujícím zněním: *„Osobní zkušenost”*.

Další kategorii odpovědí jsem pojmenovala *„Matky”* a zařadila jsem do ní odpovědi od celkem 7 respondentů. Podle 2 respondentů utváří názory na matky se třemi a více dětmi věk samotných matek. Odpovědi dalších 3 respondentů uvádí, že nejvíce názory ovlivňuje osobnost matky a její schopnosti. Na ukázkou příkládám znění odpovědí: *„Osobnost matek, a schopnost vypořádat se s problémy”, „Jejich osobnost, charakter.”* a *„Schopnosti matek, jejich osobnost”*. 2 respondenti uvedli: *„Matky jako takové”* a *„Samotné matky.”*

„Péče o děti a jejich výchova” je další kategorie a obsahuje odpovědi od 9 respondentů. 2 respondenti napsali názory, které lze označit jako negativní. Znění oněch odpovědí je zde: *„Takový matky v dnešní době nezvládají výchovu, spíše si děti dělají co oni chtějí”* a *„Tyhle ženský nemají čas na děti nechávají je jako samorosty”*. 4 respondenti si myslí, že názory na matky, které mají tři a více dětí, utváří vychovanost dětí a také to, jak matky o své děti pečují, setkala jsem se s těmito odpověďmi: *„To jak jsou jejich děti vychované”, „vychovanost dětí”, „To, jak dobře zvládají výchovu a péči o děti”* a *„Jak dobře jsou jejich děti vychované, to je nejdůležitější”*. Poslední zbývající respondent se o vychovanosti dětí matek se třemi a více dětmi rozepsal více: *„Jak se dokáží o své děti starat, nakolik dokáží péči rovnoměrně rozdělit mezi všechny své děti a jak se jejich děti chovají.”*

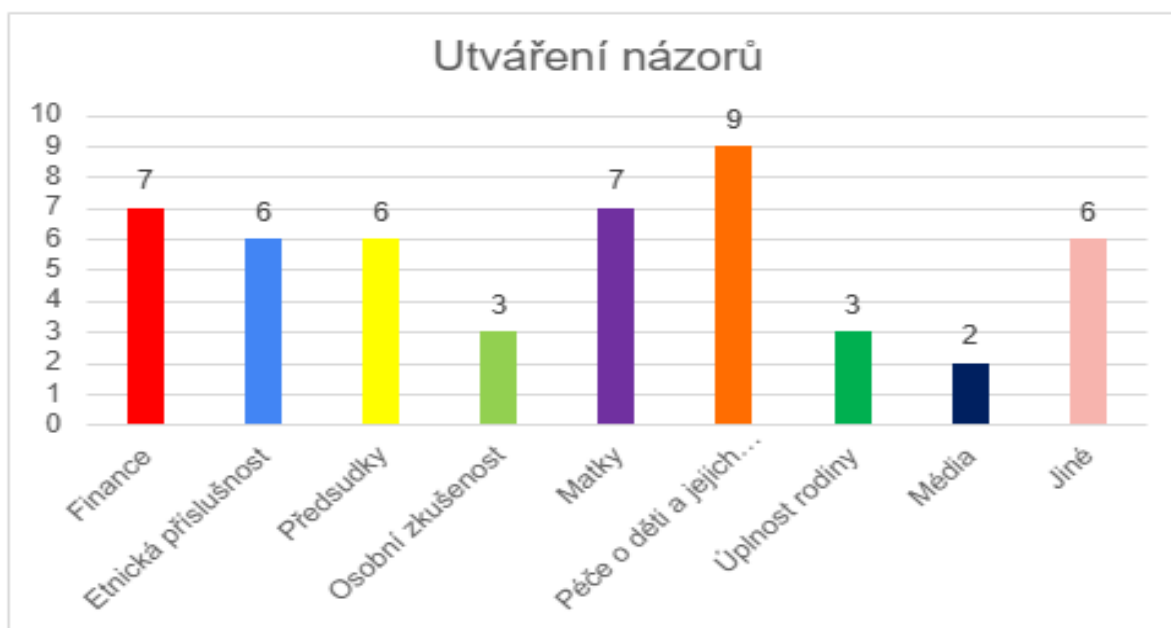
Do kategorie *„Úplnost rodiny”* jsem zařadila odpovědi od 3 respondentů. 2 respondenti uvedli, že důležitou roli v utváření názoru na tyto ženy hraje to, zda mají matky děti s různými partnery a zda jsou oni partneři ve styku s dětmi. Jako své odpovědi uvedli: *„To jestli každé dítě má s jiným mužem, jestli se děti s otci vídají”* a *„S kolika partnery děti má a to jestli jsou s dětmi ve styku.”* Další respondent udává, že je také důležité, jestli se jedná o matku samoživitelku, nebo

zda jde o úplnou rodinu: „Zdali jsou ve vztahu s otcem dítěte, zda je vychovávají jako ženy samoživitelky nebo jde o rodinu, kde jsou oba rodiče”.

Další kategorii jsem pojmenovala „Média” a zařadila jsem do ní odpovědi od 2 respondentů. Znění odpovědi byla totožná jako název kategorie.

Poslední je kategorie pojmenovaná jako „Jiné” a zařadila jsem do ní celkem 6 odpovědi respondentů. Jedná se o odpovědi, které nevykazují žádné společné znaky. První z nich je odpověď, v níž respondentka udává, že na takové matky nemá negativní názor, ale blíže nespécifikuje, co názor na matky se třemi a více dětmi utváří: „Já sama na ně názor nemám nijak negativní a myslím, že je asi spousta různých faktorů, které utváří názor společnosti”. Další z respondentů udává, že názor utváří to, jak dnes lidé uvažují: „Myšlení dnešních lidí” a další respondent pak udává, že jsou to: „Klimatické podmínky, zneužívání finančních příspěvků státu, statistika porodnosti.”. Setkala jsem se také s odpovědí, kde si respondent myslí, že se v současné době jedná o neobvyklou situaci: „V dnešní době není obvyklé, aby žena měla mnoho dětí. Negativní názor na tyto ženy může vycházet ze skutečnosti, že společnost není na velké rodiny již tak zvyklá, jako tomu bývalo před několika desítkami let zpátky.”. „Jakožto země, která dosáhla druhého demografického přechodu, se nyní Česko potýká s poklesem porodnosti. Lidé si pořizují děti zpravidla méně, a více než 1 nebo 2 děti, je odchylka od normálu.” O tom, že rodina prochází vývojem a na tento vývoj má vliv např. i vývoj antikoncepce, se rozepsal další respondent: „Dnes už není rodina stejná jako byla, když jsem byl malý. Místo rodičů vychovávají děti školy a místo společně tráveného času, trávíme více času na mobilech a počítačích. Místo dalšího dítěte začne žena radši používat antikoncepci nebo jde na potrat.”. Že ženy, které mají tři a více dětí nejsou tématem, o kterém je třeba diskutovat, je přesvědčena poslední respondentka: „Abych řekla pravdu, na základě svých názorů ani vlastní interakce s ostatními lidmi nevnímám matky se 3 a více dětmi jako téma ve společnosti. Pracuji ve školství, a nejen odtud vím, že důvodů pro různé životní situace (nejen pro existenci 3+ dětí) může být neskutečné množství, a proto se snažím lidi okolo sebe příliš nehodnotit. Pokud má někdo 3+ dětí a zvládá to, zaslouží si potlesk, protože to jistě není jednoduché. Pokud to daný člověk nezvládá, existuje mnoho způsobů, jak mu stát může pomoci. Ale žádný názor na tyto matky asi nemám, protože se mi zdá příliš všeobecné říci např. že "matky se čtyřmi dětmi nemají dost času na svou rodinu". Některé asi ano, některé asi ne, ale nemohu to takto obecně říci.”.

Graf č. 18 Utváření názorů na matky se třemi a více dětmi

6.2 Verifikace hypotéz

Kapitola je zaměřena na statistické ověření hypotéz s cílem hypotézy přijmout, nebo zamítnout. Statistické ověření hypotéz jsem uskutečnila prostřednictvím metody chí-kvadrát s hladinou významnosti 5 % a testu porovnávání četností dvou kategorií.

Hypotéza č.1: Mladí muži mají na matky se třemi a více dětmi častěji negativnější názor než mladé ženy.

H0: Pohlaví nemá vliv na názor mladých lidí ohledně matek se třemi a více dětmi.

K výpočtu hypotézy byla využita otázka č. 2 týkající se pohlaví respondentů a položka č. 10 zabývající se názory na matky se třemi a více dětmi. U této hypotézy nebyla brána v potaz data od respondentů, kteří u položky č. 10 zvolili možnost odpovědi „*Neutrální*“.

Tabulka 1 Empirické četnosti H1

Empirické četnosti	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní	Celkem
Muž	10	44	54
Žena	6	57	63
Celkem	16	101	117

Jednotlivé teoretické četnosti byly vypočítány podle následujícího vzorce:

součet řádků empirických četností * součet sloupců e. č.
počet prvků (n)

Tabulka 2 Teoretické četnosti H1

Teoretické četnosti	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní	Celkem
Muž	7,385	46,615	54
Žena	8,615	54,385	63
Celkem	16	101	117

Testové kritérium:

$$\frac{(\text{empirická četnost} - \text{teoretická četnost})^2}{\text{teoretická četnost}}$$

Tabulka 3 Testové kritérium H1

Testové kritérium	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní
Muž	0,926	0,147
Žena	0,794	0,126

Následně jsem provedla součet všech hodnot tabulky, a tím jsem získala hodnotu TK.

$$TK = 1,993$$

Poté jsem vypočítala kritickou hodnotu podle následujícího vzorce:

$$KH = \chi^2_{1-\alpha} (r-1) * (s-1)$$

$$KH = 3,841$$

TK < KH

Výpočtem jsem zjistila, že testové kritérium je menší než kritická hodnota. Z tohoto důvodu jsem nulovou hypotézu H0 přijala. Hypotéza č. 1: „Mladí muži mají na matky se třemi a více dětmi častěji negativnější názor než mladé ženy“ se nepotvrdila.

H2: Mladí lidé, kteří už sami mají alespoň jedno dítě, mají na matky se třemi a více dětmi častěji pozitivnější názor než mladí lidé, kteří děti nemají.

H0: Počet vlastních dětí nemá vliv na názor mladých lidí ohledně matek se třemi a více dětmi.

K výpočtu hypotézy byla využita otázka č. 7 o počtu vlastních dětí a položka č. 10 zabývající se názory na matky se třemi a více dětmi. U této hypotézy nebyla brána v potaz data od respondentů, kteří u položky č. 10 zvolili možnost odpovědi „*Neutrální*“.

Tabulka 4 Empirické četnosti H2

Empirické četnosti	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní	Celkem
Bezdětný/á	13	70	83
S dítětem/děťmi	3	31	34
Celkem	16	101	117

Jednotlivé teoretické četnosti byly vypočítány podle následujícího vzorce:

$$\frac{\text{součet řádků empirických četností} * \text{součet sloupců e. č.}}{\text{počet prvků (n)}}$$

Tabulka 5 Teoretické četnosti H2

Teoretické četnosti	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní	Celkem
Bezdětný/á	11,35	71,65	83
S dítětem/děťmi	4,65	29,35	34
Celkem	16	101	117

Testové kritérium:

$$\frac{(\text{empirická četnost} - \text{teoretická četnost})^2}{\text{teoretická četnost}}$$

Tabulka 6 Testové kritérium H2

Testové kritérium	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní
Bezdětný/á	0,24	0,04
S dítětem/děťmi	0,59	0,1

Následně jsem provedla součet všech hodnot tabulky, a tím jsem získala hodnotu TK.

$$TK = 0,97$$

Poté jsem vypočítala kritickou hodnotu podle následujícího vzorce:

$$KH = \chi^2_{1-\alpha} (r-1) * (s-1)$$

$$KH = 3,841$$

TK < KH

Výpočtem jsem zjistila, že testové kritérium je menší než kritická hodnota. Z tohoto důvodu jsem nulovou hypotézu H0 přijala. Hypotéza č.2 „*Mladí lidé, kteří už sami mají alespoň jedno dítě, mají na matky se třemi a více dětmi častěji pozitivnější názor než mladí lidé, kteří děti nemají*”.

H3: Mladí lidé, kteří mají dva a více sourozenců, mají na matky se třemi a více dětmi pozitivnější názor než mladí lidé, kteří mají jednoho nebo žádného sourozence.

H0: Počet sourozenců nemá vliv na názor mladých dospělých ohledně matek se třemi a více dětmi.

K výpočtu hypotézy byla využita otázka č. 6 o počtu sourozenců a položka č. 10 zabývající se názory na matky se třemi a více dětmi. U této hypotézy nebyla brána v potaz data od respondentů, kteří u položky č. 10 zvolili možnost odpovědi „*Neutrální*”.

Tabulka 7 Empirické četnosti H3

Empirické četnosti	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní	Celkem
Dva a více sourozenců	5	45	50
Jeden nebo žádný sourozenec	11	56	67
Celkem	16	101	117

Jednotlivé teoretické četnosti byly vypočítány podle následujícího vzorce:

$$\frac{\text{součet řádků empirických četností} * \text{součet sloupců e. č.}}{\text{počet prvků (n)}}$$

Tabulka 8 Teoretické četnosti H3

Teoretické četnosti	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní	Celkem
Dva a více sourozenců	6,84	43,16	50
Jeden nebo žádný sourozenec	9,16	57,84	67
Celkem	16	101	117

Testové kritérium:

$$\frac{(\text{empirická četnost} - \text{teoretická četnost})^2}{\text{teoretická četnost}}$$

Tabulka 9 Testové kritérium H3

Testové kritérium	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní
Dva a více sourozenců	0,495	0,078
Jeden nebo žádný sourozenec	0,369	0,059

Následně jsem provedla součet všech hodnot tabulky, a tím jsem získala hodnotu TK.

$$TK = 1,001$$

Poté jsem vypočítala kritickou hodnotu podle následujícího vzorce:

$$KH = \chi^2_{1-\alpha} (r-1) * (s-1)$$

$$KH = 3,841$$

TK < KH

Výpočtem jsem zjistila, že testové kritérium je menší než kritická hodnota. Z tohoto důvodu jsem nulovou hypotézu H0 přijala. Hypotéza č.3 „*Mladí lidé, kteří mají dva a více sourozenců mají na matky se třemi a více dětmi pozitivnější názor, než mladí lidé, kteří mají jednoho nebo žádného sourozence*“.

H4: Mladí lidé mají pozitivnější názory na matky se dvěma a méně dětmi než na matky se třemi a více dětmi.

H0: Počet dětí matky nemá vliv na názor mladého člověka ohledně matek.

K výpočtu hypotézy byla využita položka č. 9 zabývající se názory na matky s jedním nebo dvěma dětmi a položka č. 10 zabývající se názory na matky se třemi a více dětmi. U této hypotézy nebyla brána v potaz data od respondentů, kteří u položky č. 9 a č. 10 zvolili možnost odpovědi „*Neutrální*“.

Tabulka 10 Empirické četnosti H4

Empirické četnosti	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní	Celkem
Matky s jedním nebo dvěma dětmi	5	129	134
Matky se třemi a více dětmi	16	101	117
Celkem	21	230	251

Jednotlivé teoretické četnosti byly vypočítány podle následujícího vzorce:

$$\frac{\text{součet řádků empirických četností} * \text{součet sloupců e. č.}}{\text{počet prvků (n)}}$$

$$n_1 + n_2$$

Tabulka 11 Teoretické četnosti H4

Teoretické četnosti	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní	Celkem
Matky s jedním nebo dvěma dětmi	11,21	122,79	134
Matky se třemi a více dětmi	9,79	107,21	117
Celkem	21	230	251

Testové kritérium:

$$\frac{(\text{empirická četnost} - \text{teoretická četnost})^2}{\text{teoretická četnost}}$$

Tabulka 12 Testové kritérium H4

Testové kritérium	Spíše negativní - negativní	Spíše pozitivní - pozitivní
Matky s jedním nebo dvěma dětmi	3,44	0,31
Matky se třemi a více dětmi	3,94	0,36

Následně jsem provedla součet všech hodnot tabulky, a tím jsem získala hodnotu TK.

$$TK = 8,05$$

Poté jsem vypočítala kritickou hodnotu podle následujícího vzorce:

$$KH = x^2_{1-\alpha} (r-1)*(s-1)$$

$$KH = 3,841$$

TK > KH

Výpočtem jsem zjistila, že testové kritérium je větší než kritická hodnota. Zamítla jsem proto nulovou hypotézu H₀. A hypotéza č. 4 „*Mladí lidé mají pozitivnější názory na matky se dvěma a méně dětmi, než na matky se třemi a více dětmi*“ byla přijata.

6.3 Závěr výzkumu

V rámci této kapitoly budou zodpovězeny výzkumné otázky a shrnuto výzkumné šetření. Hlavní výzkumná otázka „*Jaký mají mladí lidé názor na matky se třemi a více dětmi*“ byla zjišťována převážně skrze škálovací dotazníkovou položku č. 10 o názorech respondentů na matky se třemi a více dětmi, v níž celkem 101 respondentů (většina) uvedlo, že jejich názor je velmi a spíše pozitivní. 29 respondentů má neutrální názor a celkem 16 respondentů uvedlo, že jejich názor je velmi a spíše negativní. Výsledky škálovací otázky č. 15 ukázaly, že celkem 122 respondentů má na matky, které mají tři a více dětí a jsou z úplných rodin, velmi a spíše pozitivní názor. Velmi negativní a spíše negativní názor má 6 respondentů a 18 respondentů zůstalo u neutrální odpovědi. Ve škálovací otázce č. 16 uvedlo 34 respondentů, že jejich názor na matky samoživitelky se třemi a více dětmi je velmi a spíše pozitivní. Velký nárůst lze spatřit u respondentů, jejichž názor nebyl nijak vyhraněný, těch bylo celkem 60. A 34 respondentů má na tyto ženy názor velmi a spíše negativní.

Dle výsledků výzkumu lze konstatovat, že respondenti nejsou ve svých odpovědích ohledně názoru na matky se třemi a více dětmi konzistentní. Proto si myslím, že nelze na hlavní výzkumnou otázku odpovědět jednoznačně. Na více nespécifikovanou otázku ohledně názorů na matky, které mají tři a více dětí, většina respondentů odpověděla, že jejich názor je pozitivní. U příznačnější otázky týkající se matek z úplných rodin uvedlo 122 respondentů pozitivní názor a kladné smýšlení ohledně matek samoživitelek má 52 respondentů. Počet respondentů, kteří zaujímají k daným ženám neutrální postoj, je poměrně vysoký. Z výsledků lze tedy usuzovat, že respondenti připisují značnou důležitost úplnosti rodiny. Na matky, které mají tři a více dětí

a jsou z úplných rodin, má pozitivní názor větší množství respondentů než na matky, které mají tři a více dětí a jsou samoživitelkami. Pouze 5 respondentů zastává neutrální názor na matky se třemi a více dětmi stále, nehledě na přítomnost či nepřítomnost otce v rodině. Stále pozitivní názor napříč dotazníkovým šetřením zastává 20 respondentů. Pouze 3 respondenti mají na matky se třemi a více dětmi stále negativní názor a jejich názor neovlivnilo ani to, zda se jedná o matky z úplných nebo neúplných rodin.

První dílčí výzkumná otázka „*Má přítomnost či absence sourozenců vliv na názor mladého člověka v případě matek se třemi a více dětmi*“ zjišťovala, zda má přítomnost sourozenců vliv na názor mladého člověka ohledně matek, které mají tři a více dětí. Odpovídala na ni hypotéza č. 3, kterou jsem zamítla. Z toho plyne, názor mladých dospělých na téma bakalářské práce neovlivňuje jejich případná zkušenost s libovolným počtem sourozenců či jejich úplná absence. Výzkumného šetření se zúčastnilo 92 respondentů, kteří nemají žádného nebo jednoho sourozence a 54 respondentů, kteří mají dva nebo více sourozenců.

Druhá dílčí výzkumná otázka „*Má počet dětí matky vliv na utváření názoru mladého člověka ohledně matek*“ zjišťovala, zda má počet dětí matky vliv na utváření názoru mladého člověka ohledně matek. Odpovídala na ni hypotéza č. 4, která byla přijata. A využity byly i otázky č. 9 a 10. Respondenti, kteří u otázky č. 9 uvedli, že jejich pohledy na matky s jedním nebo dvěma dětmi, jsou negativní, udali stejný názor i otázky č. 10, která zjišťovala jejich názor na matky se třemi a více dětmi. Kromě jednoho respondenta se změnilý názory všech respondentů, kteří u otázky č. 9 uvedli, že jejich názor je neutrální. Totožní dotazování u otázky č. 10 uvedli, že jejich názor na matky se třemi a více dětmi je negativní. Zajímavé bylo porovnat zjištěné odpovědi respondentů s otázkou č. 17, která se respondentů přímo tázala, zda je jejich názor na matky ovlivněn počtem jejich dětí. Celkem 33 respondentů uvedlo, že jejich názor na matky není počtem jejich dětí ovlivněn, ale 8 z nich uvedlo odpověď klamnou. Jejich odpovědi na otázku č. 9 a č.10 se lišily. Dohromady 113 respondentů uvedlo, že počet dětí více či méně ovlivňuje jejich názor na matky.

Třetí dílčí výzkumná otázka „*Má existence vlastních dětí, či jejich absence vliv na utváření názoru mladého člověka ohledně matek se třemi a více dětmi*“ zjišťovala, zda má existence, nebo naopak absence vlastních dětí vliv na názor mladého člověka ohledně matek, které mají tři a více dětí. Na otázku částečně odpovídala hypotéza č. 2, kterou jsem zamítla. To, zdali mají respondenti děti a případně kolik, neovlivňuje jejich názor na matky, které mají tři a více dětí. Výzkumného šetření se zúčastnilo 109 respondentů, kteří děti nemají a 37 respondentů, kteří už dítě/děti mají. Vyšší počet mladých lidí, kteří nemají dítě byl předpokládán. Vzhledem k

tomu, že se výzkumu zúčastnilo 70 respondentů ve věkové kategorii 20–25 let a 34 respondentů ve věkové kategorii 26–30 let. Mladým lidem se v současné době nabízí rozměrné množství možností v rámci osobního rozvoje a trávení volného času, což má vliv na potencionální rodinný život.

Čtvrtá dílčí výzkumná otázka „*Má pohlaví vliv na utváření názoru mladého člověka ohledně matek se třemi a více dětmi*“ zjišťovala, zda má pohlaví respondentů vliv na utváření názoru mladého člověka na tyto matky. Na otázku odpovídala hypotéza č. 1, která se nepotvrdila. Ze 146 respondentů se výzkumu zúčastnilo 64 mužů a 82 žen. Nemohu vyloučit, že je zastoupení mužů nižší proto, že o dané téma nejeví takový zájem nebo nejsou tolik aktivní ve sdílení odpovědí v rámci dotazníkových šetření.

Mé predikce se z větší části nepotvrdily, většina formulovaných hypotéz (3 ze 4) jsem zamítla.

Závěr

Bakalářská práce se zaměřila na zmapování názorových vzorců mladých dospělých na ženy-matky mající tři a více dětí. Cílem práce bylo zjistit, jaké názory mezi mladými dospělými jsou zastoupeny a čím jsou ovlivněny.

Rodinný život by dle odborných poznatků měl nabývat na důležitosti právě v období mladé dospělosti více, než tomu bývá v předchozích a pozdějších vývojových stádiích života člověka.

První kapitola teoretické části přibližuje pojem rodina. Vyjmenovává její funkce z pohledu několika odborných publikací a zabývá se rozdílnými typologiemi dle vybraných autorů. Druhá kapitola se zaměřuje na rodičovství, část kapitoly je věnována otcovské a mateřské roli. V závěru této kapitoly je prostor věnován i pojmu mateřství. Třetí kapitola se zabývá aspekty, které mohou mít vliv na utváření názoru mladého člověka ohledně rodičovství a mateřství. Poslední kapitola vysvětluje vývojové období mladé dospělosti.

V praktické části práce je předložena metodologie výzkumu a jsou stanovené výzkumné otázky a hypotézy. V další kapitole jsou prostřednictvím grafů a komentářů vyhodnocena a následně interpretována data získaná skrze výzkumný nástroj – dotazník. Kvantitativní výzkumné šetření mělo za cíl zjistit, jaké názory mají mladí lidé ve věku 20–40 let na ženy-matky, které mají tři a více dětí. Stanovené výzkumné otázky zkoumaly potenciální názory dle pohlaví, počtu sourozenců, absence sourozenců, přítomnosti či nepřítomnosti vlastních dětí.

Celkově jsem s výsledky výzkumu spokojena, a to i přesto, že se většina mnou stanovených hypotéz nepotvrdila. Některé výsledky výzkumu mě dokonce překvapily. Velké množství respondentů jsou ovlivňovány počtem dětí daných matek, což bylo překvapující zjištění. Stejně tak mě překvapila data naznačující, že velká část mladých dospělých ve věkové kategorii 20–25 let nemají děti a v budoucnu je ani neplánují. Ovšem jistým předpokladem může být jejich následné přehodnocení tohoto stanoviska. S ohledem na výsledky výzkumu, bych však ráda dodala, že bych přivítala větší variabilitu respondentů. Obzvláště, co se týká věkového složení respondentů.

Dle mého názoru je téma bakalářské práce aktuální. Dochází k neustálému vývoji rodiny, není stejná jako v dobách našich rodičů a domnívám se, že velice odlišná od té dnešní bude rodina našich dětí. V dotazníku se zároveň potvrdila teorie o klesající porodnosti. Výzkumy zaměřující se na ženy, které by potenciálně mohly tuto klesající křivku porodnosti pozvednout, jsou v současné době aktuální. Na tuto práci lze navázat dalšími výzkumy, které by se mohly zaměřit

na samotné matky, jež mají tři a více dětí, a to skrze kvalitativní výzkumné šetření. To by matkám poskytlo větší prostor pro vlastní vyjádření.

Seznam zdrojů

- ČÁBALOVÁ, Dagmar. *Pedagogika*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-2993-0.
- FIALOVÁ, Ludmila. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství. Studie, sv. 24*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-85850-87-7.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy. Online. 2., přepracované a doplněné vydání*. Pedagogika. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-4674-6. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/socialni-psychologie-pro-pedagogy-2259/>. [cit. 2025-02-20].
- KIMPLOVÁ, Tereza; NĚMCOVÁ, Leona a SVOBODA, Jan. *Psychologie rodiny*. Online. Psyché. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-3064-1. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/psychologie-rodiny-12105/>. [cit. 2025-02-20].
- KRAUS, Blahoslav a POLÁČKOVÁ, Věra. *Člověk – prostředí – výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
- KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Online. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/zaklady-socialni-pedagogiky-3289/>. [cit. 2025-02-20].
- MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť. 3., rozš. a přeprac. vyd. Studijní texty, sv. 3*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-19-9.
- MOŽNÝ, Ivo. *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1.
- MOŽNÝ, Ivo. *Sociologie rodiny. Vyd. 2., upr. Základy sociologie, sv. 8*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-86429-05-9.
- RENZETTI, Claire M. a CURRAN, Daniel J. *Ženy, muži a společnost*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0525-2.
- SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5.

Přílohy

Příloha A: Dotazník

Vážená respondentko, vážený respondente,

děkuji, že jste si našli chvíli na vyplnění mého dotazníku. Ráda bych se dozvěděla více o tom, jaký mají dnešní mladí lidé názor na ženy-matky, které mají tři a více dětí.

Tento dotazník je součástí mé bakalářské práce a jeho cílem je zjistit, jaké názory převládají u dnešních mladých lidí, a co vše jejich názory ovlivňuje. Vaše odpovědi mi pomohou lépe porozumět této problematice a budou využity pouze pro účely výzkumu.

Dotazník je zcela anonymní a jeho vyplnění Vám zabere maximálně 10 minut. Odpovídejte prosím co nejupřímněji, protože každý názor se počítá.

Děkuji za Váš čas a ochotu podělit se o své názory.

1. Jaký je Váš věk?

1. 19 a méně
2. 20–25
3. 26–30
4. 31–35
5. 36–40
6. 41 a více

2. Jaké je Vaše pohlaví:

1. Žena
2. Muž
3. Jiné

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

1. Základní
2. Střední bez maturity
3. Střední s maturitou
4. Vyšší odborné
5. Vysokoškolské

4. Jste studující nebo pracující?

1. Studující
2. Pracující
3. Nezaměstnaný
4. Jiné

5. Jste věřící, a pokud ano, jaká je Vaše víra?

1. Nejsem věřící
2. Ano, křesťanství
3. Ano, islám
4. Ano, judaismus
5. Ano, buddhismus
6. Ano, hinduismus
7. Ano, jiné:...

6. Máte sourozence?

1. Ne, jsem jedináček
2. Ano, mám jednoho sourozence
3. Ano, mám dva sourozence
4. Ano, mám tři a více sourozenců

7. Máte děti?

1. Ne, ani děti neplánuji
2. Ne, ale v budoucnu bych chtěl/a mít jedno dítě
3. Ne, ale v budoucnu bych chtěla mít děti (více než jedno)
4. Ano, mám dítě
5. Ano, mám děti (více než jedno)

8. Rozhodnutí mít tři a více dětí považujete v dnešní době za:

1. Poměrně běžné
2. Méně časté
3. Nezvyklé
4. Zcela mimořádné/abnormální

9. Jaký je Váš názor na matky s jedním nebo dvěma dětmi?

1. Velmi pozitivní
2. Spíše pozitivní
3. Neutrální
4. Spíše negativní
5. Velmi negativní

10. Jaký je Váš názor na matky, které mají tři a více dětí?

1. Velmi pozitivní
2. Spíše pozitivní
3. Neutrální
4. Spíše negativní
5. Velmi negativní

11. Určete, který z následujících výroků nejvíce odráží Váš názor na matky se třemi a více dětmi:

1. Takové ženy obdivuji
2. Zcela respektuji jejich rozhodnutí, je to jejich osobní volba
3. Jejich rozhodnutí nerozumím, ale respektuji ho
4. Zachovávám si od nich odsup, jejich volba je mi cizí

12. Máte osobní zkušenost s matkou se třemi a více dětmi? Pokud ano, ovlivnila tato zkušenost Váš názor?

1. Ne, nemám osobní zkušenost
2. Ano, mám osobní zkušenost, ale můj názor neovlivnila
3. Ano, mám osobní zkušenost, která ovlivnila můj názor

12. Jak podle Vašeho názoru společnost pohlíží na matky se třemi a více dětmi?

1. Velmi pozitivně
2. Spíše pozitivně
3. Neutrální
4. Spíše negativně
5. Velmi negativně

13. Určete míru souhlasu s následujícími výroky týkající se *matek* se třemi a více dětmi (1 souhlasím – 5 nesouhlasím)

1. Se příliš se finančně spoléhají na podporu státu
2. Mají menší kariérní ambice
3. Nemají dostatek času na jednotlivé děti
4. Jsou velmi nábožensky založené
5. Mají nižší úroveň vzdělání
6. Jsou to ženy, které mají děti s různými partnery

14. Určete, který z následujících výroků nejvíce odráží Váš názor:

1. Pokud je rodina finančně zajištěna, je matka se třemi a více dětmi přijímána společností lépe
2. Finanční zabezpečení rodiny není nejdůležitější faktor v přijímání matky se třemi a více dětmi ve společnosti, záleží i na jiných okolnostech
3. Finanční situace rodiny nemá vliv na přijetí matky se třemi a více dětmi ve společnosti

15. Jaký je Váš názor na matky se třemi a více dětmi z úplných rodin?

1. Pozitivní
2. Spíše pozitivní
3. Neutrální
4. Spíše negativní
5. Negativní

16. Jaký je Váš názor na matky samoživitelky se třemi a více dětmi?

1. Pozitivní
2. Spíše pozitivní
3. Neutrální
4. Spíše negativní
5. Negativní

17. Ovlivňuje Váš názor na matky počet jejich dětí?

1. Ano, velmi
2. Spíš ano
3. Neutrální
4. Spíše
5. Ne, vůbec

18. Co si myslíte, že utváří názor na matky se třemi a více dětmi? (uved'te prosím):
.....